

RIIGIKOHUS

DISTSIPLINAARKOLLEGIUM

OTSUS

Distsiplinaarasja number	9-13/22-1
Otsuse kuupäev	6. juuli 2022
Kohtukoosseis	Eesistuja riigikohtunik Saale Laos, liikmed riigikohtunikud Kai Kullerkupp ja Julia Laffranque, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Sten Lind ja Pärnu Maakohtu kohtunik Piia Jaaksoo
Kohtuasi	A Maakohtu kohtuniku X distsiplinaarasi
Distsiplinaarmenetluse algataja	A Maakohtu esimees
Asja läbivaatamise kuupäev	6. mai 2022. a
Istungil osalenud isikud	A Maakohtu kohtunik X ja A Maakohtu esimees
	Istungit protokollis Riigikohtu personalispetsialist Kristi Jakobsoo

RESOLUTSIOON

1. Mõista A Maakohtu kohtunik X õigeks tsiviilasjas nr 2-20-133223 kohtulahendi ettenähtust hilisema teatavaks tegemise etteheites seoses süüdistusest loobumisega.
2. Mõista A Maakohtu kohtunik X süüdi ametikohustuste mittekohases täitmises – tsiviilasjade lahendamise viivitamises, kohtulahendite kuulutamise korduvas ja pikaks ajaks edasilükkamises ning menetlusosaliste sellest teavitamata jätmises – ja määrata talle karistuseks noomitus.
3. Otsuse peale on kohtunikul õigus esitada kaebus Riigikohtu üldkogule 30 päeva jooksul alates otsuse kuulutamisest.
4. Otsus jõustub pärast punktis 3 märgitud tähtaja möödumist, kui kohtunik ei ole esitanud kaebust Riigikohtu üldkogule.

DISTSIPLINAARSÜÜDISTUS

1. A Maakohtu esimees algatas 07.03.2022 distsiplinaarmenetluse A Maakohtu kohtuniku X (edaspidi ka *kohtunik*) suhtes seoses ametikohustuste täitmata jätmise ja mittekohase täitmisega. Distsiplinaarsüüdistuses heidetakse kohtunikule esiteks ette kahes tsiviilasjas mõistliku aja jooksul menetlustoimingute tegemata jätmist ja põhjendamatu venitamist nende kohtuasjade lahendamisel. Teine distsiplinaarsüüdistuse etteheide seisneb 46 tsiviilasjas kohtulahendi teatavakstegemise ajast kinni pidamata jätmises ning menetlusosaliste teavitamata jätmises kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmisest.

2. Distsiplinaarsüüdistuses kajastatud asjaolud on kokkuvõtlikult järgmised.

2.1. A Maakohtu esimehele laekus 2021. a jooksul mitu kaebust menetlusosalistelt (kohtuasjad nr 2-19-11101, 2-20-5208, 2-20-133223 (süüdistuspunktid 3, 11 ja 48)), milles heideti ette kohtuniku menetluses olevate kohtuasjade venimist või lubatud kuupäevaks kohtulahendi kuulutamata jätmist. 2021. a detsembris tehtud kontrolli käigus tuvastas kohtu esimees kohtute infosüsteemi (KIS) vahendusel, et paljudes kohtuniku menetluses olevates või olnud kohtuasjades ei ole toimingud olnud tähtaegsed või on menetlused põhjendamatu veninud.

2.2. Olles enne tutvunud KIS-i vahendusel tsiviilasjade nr 2-20-122467, 2-20-11345, 2-20-5208, 2-20-4351, 2-20-9794, 2-20-3558, 2-19-120689, 2-19-12802, 2-19-10964, 2-19-119964, 2-19-11101, 2-19-3909, 2-18-18472, 2-18-112766, 2-18-19650, 2-18-9266, 2-17-5980, 2-16-123415, 2-15-2787 (süüdistuspunktid 1–19) menetlusandmetega, algatas A Maakohtu esimees 31.12.2021 kohtute seaduse (KS) § 45 lg 1 alusel järelevalvemenetluse. Vaatamata korduvatele palvetele teha kõikides eelnimetatud kohtuasjades lõpplahendid hiljemalt 31.12.2021, tuli kohtu esimehel KS § 45 lg 1¹ p-de 3 ja 4 alusel korrakohase õigusemõistmise tagamiseks jagada ümber kokku 11 tsiviilasja.

- **Kohtuasi nr 2-20-122467 (süüdistuspunkt 1)** – 20.07.2020 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetluse. Pärast puuduste kõrvaldamist võttis kohus 21.10.2020 hagi menetlusse. Viimasel 07.05.2021 toimunud kohtuistungil määras kohus, et teeb kohtulahendi hiljemalt 31.05.2021. Kuna 28.12.2021 seisuga kohtulahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 04.01.2022 ümber kohtunik Priit Kama menetlusse.

- **Kohtuasi nr 2-20-11345 (süüdistuspunkt 2)** – 06.08.2020 esitatud hagi rahalise kohustuse täitmise nõudes võttis kohus pärast puuduste kõrvaldamist 09.09.2020 menetlusse. 18.12.2020 määras kohus asja lahendamise poolte nõusolekul kirjalikus menetluses. 24.05.2021. a kirjaga teatas kohus mh lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks (hiljemalt) 11.06.2021. Hageja lepinguline esindaja esitas 21.06.2021 ja 17.09.2021 päringud seoses kohtulahendi viibimisega. Kohus allkirjastas 22.12.2021. a kohtumääruse, millega lõpetas menetluse seoses kostja õigusvõime lõppemisega.

- **Kohtuasi nr 2-20-5208 (süüdistuspunkt 3)** – Hagi võeti 17.04.2020 menetlusse. 14.01.2021. a kohtuistungil määras kohus mh kompromisslääbirääkimiste tähtajaks 15.02.2021 ja uueks istungi ajaks 05.05.2021. Järgmised istungid toimusid 02.06.2021 ja 10.06.2021. Viimasel istungil määras kohus, et teeb kohtuotsuse hiljemalt 06.07.2021. Kohus uuendas 20.07.2021 menetluse, et teha pooltele teistkordne kompromissettepanek. Kohus pikendas 26.07.2021. a e-kirjaga poole taotlusel kohtule vastamise tähtaega kuni 06.08.2021 ja teatas 02.09.2021 menetlusosalistele, et teeb lahendi teatavaks järgmise nädala jooksul. 15.10.2021 esitas hageja esindaja kohtule päringu kohtuotsuse tegemise aja kohta. 15.12.2021 esitas hageja esindaja kaebuse A Maakohtu esimehele, paludes tagada tsiviilasjas mõistliku aja jooksul kohtuotsuse tegemine. Kohtu esimees edastas kaebuse kohtunikule hiljemalt 17.12.2021 arvamuse andmiseks. 20.12.2021. a e-kirjas lubas kohtunik lahendi teha hiljemalt 23.12.2021. KIS andmetel allkirjastati kohtulahend 27.12.2021.

• **Kohtuasi nr 2-20-4351(süüdistuspunkt 4)** – 19.03.2020 esitatud hagi leppetrahvi, kahju ja viivise nõudes võeti 23.03.2020 menetlusse. 01.10.2020. a kohtuistungil määras kohus pooltele tähtaja kompromissi sõlmimiseks kuni 15.11.2020. Uueks istungiajaks määrati 10.12.2020, kuid kokkuleppel menetlusosalistega lükati kohtuistung edasi. 23.04.2021. a kohtuistungil määras kohus jätkata asja lahendamist kirjalikus menetluses. Ühtlasi teatas kohus, et teeb lahendi eeldatavasti 18.06.2021. Kostja esindaja esitas 07.10.2021 kohtule järelepärimise saamaks teada kohtulahendi tegemise aeg, kuivõrd 18.06.2021 lubatud lahendit kostjani jõudnud ei ole. 28.12.2021 seisuga lõpplahendit ei olnud ja alates 04.01.2022 on tsiviilasi ümber jagatud kohtunik P. Kama menetlusse.

• **Kohtuasi nr 2-20-9794 (süüdistuspunkt 5)** – 07.07.2020. a hagi põhivõla ja viivise nõudes võttis kohus menetlusse 09.07.2020. a määrusega. 25.03.2021 toimunud korraldaval kohtuistungil määras kohus mh tähtaja kompromisslääbirääkimiste pidamiseks kuni 26.04.2021. Ühtlasi määras kohus, et teeb vaheotsuse eeldatavasti 04.05.2021. Hageja esitas 10.05.2021 kohtule päringu vaheotsuse tegemise aja kohta. 24.05.2021. a kirjas vabandas kohus ülekoormusest tingitud olukorra pärast ning lubas vaheotsuse teatavaks teha hiljemalt 31.05.2021. Hageja esitas kohtule korduvalt järelepärimisi lubatud vaheotsuse kohta 08.06.2021, 10.09.2021 ja 26.10.2021. Kohus vastas 03.11.2021, et edastab lahendi mitte hiljem kui 10.11.2021. Hageja esitas järjekordse päringu 16.11.2021. Kohtu 22.11.2021 e-kirjas sisaldus selgitus, et haigestumise tõttu lõpetamata toimingud teeb kohus samal päeval. 24.11.2021 allkirjastas kohus vaheotsuse. Alates 10.01.2022 on tsiviilasi ümber jagatud kohtunik Anna Liivi menetlusse.

• **Kohtuasi nr 2-20-3885 (süüdistuspunkt 6)** – 11.03.2020 esitatud hagi leppetrahvi ja viivise välja mõistmiseks võttis kohus menetlusse 17.03.2020 kohtumäärusega. 02.10.2020. a kohtuistungil kohus määras, et poolte kokkuleppel jätkatakse asja lahendamist kirjalikus menetluses ja lubas teha lahendi eeldatavasti 04.11.2020. Nimetatud kuupäeval teatas kohus, et kohtuotsuse kuulutamise uus aeg 09.11.2020. Hageja esitas 11.02.2021 ja 19.08.2021 kohtule päringud kohtuotsuse tegemise aja osas. Kuna 03.01.2022 seisuga lõpplahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 10.01.2022 kohtunik Anna Liivi menetlusse, kes allkirjastas 31.01.2022. a kohtulahendi.

• **Kohtuasi nr 2-19-120689 (süüdistuspunkt 7)** – 30.08.2019 andis maksekäsuosakond hageja nõude üle hagimenetlusse. 17.09.2019 võttis kohus hagi menetlusse. 02.06.2021. a kohtuistungil lepi kokku järgmine istung ning pooltel võimaldati hiljemalt 21.06.2021 anda teada kompromissi võimalikkusest. 13.07.2021 toimunud kohtuistungil määras kohtunik jätkata asja lahendamist kirjalikus menetluses. Ühtlasi teatas kohus, et teeb lahendi eeldatavasti 02.08.2021. Hageja esindaja esitas 06.09.2021 päringu seoses kohtulahendiga. Kostja esindaja esitas järelepärimised 14.09.2021, 27.09.2021, 05.10.2021 ja 18.10.2021. Kohus allkirjastas kohtuotsuse 27.10.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-12802 (süüdistuspunkt 8)** – 27.08.2019 esitatud hagi põhivõlgnevuse ja viivise nõudes võeti menetlusse 10.09.2019. Kohus teavitas 26.03.2020 menetlusosalisi, et tühistab 01.04.2020 planeeritud kohtuistungil seoses eriolukorraga. Kohtuistungid toimusid 19.10.2020 ja 25.01.2021. Viimasel istungil teatas kohus, et teeb lahendi eeldatavasti 18.02.2021. Lubatud kuupäeval teatas kohus pooltele, et lükkab otsuse kuulutamise edasi kuni 26.02.2021, et teine pool saaks vastata taotlustele ja väidetele. Kostja esitas 20.12.2021 kohtule järelepärimise kohtuotsuse kuulutamise aja kohta. Kuna 28.12.2021 seisuga lõpplahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 10.01.2022 kohtunik A. Liivi menetlusse.

• **Kohtuasi nr 2-19-10964 (süüdistuspunkt 9)** – 23.07.2019 esitatud hagi töövõtutasu ja viivise nõudes võeti pärast puuduste kõrvaldamist menetlusse 21.08.2019. Kohtuistungid toimusid 10.11.2020, 08.03.2021 ja 03.05.2021. Viimasel kohtuistungil määras kohus jätkata asja lahendamist kirjalikus menetluses. Kohus teatas ühtlasi, et teeb lahendi eeldatavasti 18.06.2021. Hageja esindaja

esitas 09.07.2021, 10.09.2021, 08.10.2021 ja 26.10.2021 järelepärimised kohtuotsuse teatavakstegemise aja kohta. 03.11.2021 edastas kohus menetlusosalistele kirja, milles vabandas viivituse pärast ning kinnitas, et tsiviilasjas tehakse lahend mitte hiljem kui 09.11.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 12.11.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-119964 (süüdistuspunkt 10)** – 09.08.2019 andis maksekäsuosakond hagimenetlusse üle hageja nõude. Hagi võeti pärast puuduste kõrvaldamist 17.09.2019 kohtumäärusega menetlusse. 14.01.2020 edastas kohus menetlusosalistele kirja, ettepanekuga lahendada vaidlus poolte kokkuleppel (tähtaeg 27.01.2020). 13.05.2020 menetlusosalistele edastatud kirjas teavitas kohus, et lahendab asja kirjalikus menetluses. 15.07.2020. a kohtumäärusega võttis kohus menetlusse vastuhagi. 22.01.2021 edastas hageja kohtule järelepärimise, millele kohus vastas 25.02.2021 ja teatas kohtulahendi kuulutamise aja 26.03.2021. Kohus lükkas 31.03.2021. a kirjaga kohtulahendi kuulutamise aja edasi kuni 19.04.2021. Hageja esitas järelepärimised lahendi kuulutamise kohta 12.05.2021 ja 11.10.2021. Kuna 28.12.2021 seisuga lõpplahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 10.01.2022 kohtunik A. Liivi menetlusse, kes allkirjastas kohtulahendi 27.01.2022.

• **Kohtuasi nr 2-19-11101 (süüdistuspunkt 11)** – 24.07.2019 esitatud hagi põhivõla ja viivise nõudes võeti menetlusse 14.08.2019. a kohtumäärusega. 09.04.2020 teatas kohus pooltele, et seoses eriolukorraga lükkab kohus 14.04.2020 toimuva pidanud kohtuistungit edasi ning määrab uue kohtuistungit aja pärast eriolukorra lõppemist. 17.08.2020 esitas hageja kohtule taotluse, milles palus määrata kohtuistungit aeg või asja lahendamise kirjalikus menetluses. 09.09.2020. a määrusega määrati kohtuistungit ajaks 28.09.2020, mis lükkus kostja esindaja haigestumise tõttu edasi. 18.11.2020 kirjaga tühistas kohus 27.11.2020 määratud kohtuistungit ja teavitas pooli, et jätkab asja läbivaatamist kirjalikus menetluses. Samuti andis kohus teada, et teeb lahendi avalikult teatavaks 21.12.2020. Kohus teavitas pooli 25.02.2021. a kirjaga uuest lahendi tegemise kuupäevast 18.03.2021. Kohus võttis 13.04.2021 vastu hageja osalise nõudest loobumise. Hageja esitas 07.07.2021 kohtule päringu saamaks teavet, millal on asjas oodata lõplikku otsust. 17.11.2021 esitas hageja esindaja kaebuse A Maakohtu esimehele. Kohus allkirjastas kohtulahendi 30.11.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-3909 (süüdistuspunkt 12)** – 14.03.2019 esitatud hagi võlgnevuse nõudes võttis kohus menetlusse 19.03.2019. a kohtumäärusega. 14.10.2019 saatis kohus pooltele kohtukutsed 29.11.2019. a kohtuistungile. 28.11.2019 edastas kohus menetlusosalistele kirja, milles selgitas, et kuivõrd pooled on nõus asja lahendamise kirjalikus menetluses, tühistab kohus määratud kohtuistungit ja annab pooltele lõpliku tähtaja seisukohtade esitamiseks. 02.09.2020. a kirjaga teatas kohus menetlusosalistele mh otsuse kuulutamise aja 25.09.2020. Kohus teatas 16.11.2020. a kirjaga, et kohtuotsuse kuulutamise uus aeg on 27.11.2020. Hageja esitas 03.03.2021 järelepärimise seoses viivitusega tsiviilasja lahendamisel. 22.12.2021 allkirjastas kohus määruse, millega jättis hagi läbi vaatamata.

• **Kohtuasi nr 2-18-18472 (süüdistuspunkt 13)** – 06.12.2018 esitatud hagi osanike otsuse tühistuse tuvastamise nõudes võeti menetlusse 10.12.2018. a kohtumäärusega. Kohtuistungid toimusid 05.09.2019, 12.11.2019 ja 24.01.2020. Viimasel istungil teatas kohus, et teeb lahendi eeldatavasti 13.03.2020. Kuna 28.12.2021. a seisuga lõpplahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 04.01.2022 kohtunik P. Kama menetlusse.

• **Kohtuasi nr 2-18-112766 (süüdistuspunkt 14)** – 23.07.2018 andis maksekäsuosakond hagimenetlusse üle hageja nõude. Pärast puuduste kõrvaldamist võttis kohus 06.09.2018 hagi menetlusse. 27.03.2019. a kirjaga teatatakse menetlusosalistele kohtuniku vahetusest. 08.05.2019 esitas kostja taotluse kohtunik Maarja-Liis Lalli taandamiseks, mis rahuldati 14.05.2019. a kohtumäärusega. Tsiviilasi jagati kohtunik Xle, kes teavitas 30.10.2019. a kirjaga menetlusosalisi

sellest, et lahendab asja kirjalikus menetluses. 14.01.2020 edastas kohus menetlusosalistele kirja, milles teavitas, et annab kostjale tema taotluse alusel täiendava lõpliku tähtaja kuni 24.01.2020 ning selleks ajaks tuleb kostjal esitada oma lõplikud seisukohad, menetluskulude nimekiri ja vastus hageja menetluskuludele. Samuti andis kohus teada, et lahendi kuulutamise aja teatab kohus pärast kostjale antud tähtaja möödumist. 27.03.2020 teatavad hageja senised lepingulised esindajad esindusõiguse lõppemisest. Seejärel ei ole KIS-i andmetel toiminguid tehtud. Tsviilasi jagati 10.01.2022 kohtunik A. Liivi menetlusse.

- **Kohtuasi nr 2-18-19650 (süüdistuspunkt 15)** – 31.12.2018 esitatud hagi põhivõlgnevuse ja viivise nõudes võeti menetlusse 06.02.2019. a kohtumäärusega. Ühtlasi peatati selle tsviilasja menetlus kuni tsviilasjas nr 2-17-121566 tehtava menetlust lõpetava lahendi jõustumiseni. 20.05.2019. a kohtumäärusega uuendati hageja taotlusel tsviilasja menetlus. 10.06.2019 esitas kostja vastuse hagiavaldusele ja kompromissettepanekule. 27.08.2020 esitas hageja kohtule järelepärimise tsviilasja menetluse seisu kohta. 02.09.2020. a kirjaga teatas kohus menetlusosalistele, et poolte nõusolekul lahendab kohus tsviilasja kirjalikus menetluses. Kohus määras, et teeb lahendi 12.10.2020. Hageja esitas 25.11.2021 kohtule päringu tsviilasja menetluse seisu kohta. Kuna 28.12.2021 seisuga ei olnud lõpplahendit, jagati tsviilasi 04.01.2022 kohtunik P. Kama menetlusse.

- **Kohtuasi nr 2-18-9266 (süüdistuspunkt 16)** – 15.08.2018 esitatud hagi tehingu tagasivõitmise korras kehtetuks tunnistamiseks ja ühisvara jagamiseks täitemenetluses võeti menetlusse 19.06.2018. a kohtumäärusega. 11.03.2019 edastas kohus menetlusosalistele kirja, milles mh andis kostjatele kompromissettepaneku hagejale esitamiseks tähtaja 25.03.2019. 05.04.2019 teavitas kohus hagejat kompromissettepaneku esitamisest. 02.07.2019 edastas kohus menetlusosalistele kirja, milles määras asja lahendamise kirjalikus menetluses. 14.10.2019 esitas kostjate lepinguline esindaja vastuhagi, mida kohus keeldus menetlusse võtmast. Kohus teatas, et teeb lahendi avalikult teatavaks hiljemalt 20.12.2019. Kohus uuendas asja arutamise ja tühistas 06.11.2019. a määru avaldatud lahendi avalikult teatavakstegemise aja. 14.08.2020. a kohtumäärusega võttis kohus vastuhagi menetlusse ning kohustas kohtule kirjaliku vastuse vastuhagile. 21.09.2020 esitas hageja vastuse vastuhagile. 21.09.2020 esitas kostja lepinguline esindaja taotluse vastuhagile vastamise tähtaja pikendamiseks. Edasisi menetlustoiminguid KIS-is ei nähtu. Kohtunik allkirjastas kohtulahendi 03.01.2022.

- **Kohtuasi nr 2-17-5980 (süüdistuspunkt 17)** – 13.04.2017 esitatud hagi võeti pärast puuduste kõrvaldamist 23.05.2017. a kohtumäärusega menetlusse. 15.10.2018 esitas kostja kohtule järelepärimise tsviilasja seisu kohta. 17.10.2018. a kirjaga andis kohus teada, et teeb vaheotsuse hiljemalt 30.10.2018. Kostja edastas 01.11.2018 ja 28.05.2019 kohtule järelepärimised vaheotsuse tegemise kohta. Kuna 28.12.2021 ei olnud rohkem toiminguid tehtud, jagati tsviilasi 04.01.2022 kohtunik P. Kama menetlusse.

- **Kohtuasi nr 2-16-123415 (süüdistuspunkt 18)** – 04.11.2016 andis maksekäsuosakond hagi menetlusse üle hageja nõude. Pärast puuduste kõrvaldamist võttis kohus 02.01.2017 hagi menetlusse. 05.02.2019 teavitas kohus menetlusosalisi, et tsviilasi on jagatud alates 02.01.2018 kohtunik X menetlusse. 03.04.2019 kohtuistungil määras kohus jätkata asja lahendamist kirjalikus menetluses. 15.01.2020 esitas hageja ja kolmanda isiku lepinguline esindaja kohtule järelepärimise, kas kohus ootab pooltelt veel viimaste kirjalike seisukohtade esitamist enne kohtuotsuse tegemist. Kohtu vastuse kohaselt andis kohus lõpliku tähtaja oma kirjalike seisukohade esitamiseks ning menetluskulude nimekirja esitamiseks kuni 03.02.2020, teise poole menetluskuludele sai vastuväiteid esitada kuni 07.02.2020. Samuti teatas kohus, et teeb lahendi teatavaks hiljemalt 27.02.2020. Hageja lepinguline esindaja esitas 26.10.2020 kohtule avalduse, milles soovib teada kohtulahendi tegemise kuupäeva. 16.11.2020 teatas kohus, et kohtuotsuse kuulutamise uus aeg on 27.11.2020. Hageja esitas

korduva järelepärimise 26.01.2021. Kohus vastas 31.03.2021, teatades, et lahend tehakse teatavaks hiljemalt 21.04.2021. Hageja esindaja esitas järjekordse päringu 24.08.2021. Kohtunik allkirjastas kohtulahendi 31.12.2021. Tsiviilasi jagati 04.02.2022 kohtunik Anna Liivi menetlusse, kes 07.02.2022. a kohtumäärusega tühistas 31.12.2021. a otsuse ning kinnitas poolte vahel 01.02.2022 sõlmitud kompromissi.

- **Kohtuasi nr 2-15-2787 (süüdistuspunkt 19)** – 20.02.2015 esitatud hagi võttis kohus 11.03.2015 menetlusse. 07.11.2017. a kohtumäärusega liideti tsiviilasi nr 2-15-12086 ühte menetlusse tsiviilasjaga nr 2-15-2787 (liidetud tsiviilasjade number 2-15-2787). 03.06.2021 kohtuistungil määras kohus jätkata asja lahendamist kirjalikus menetluses ning et kohus teeb lahendi 16.08.2021. Kostja esindaja tegi 13.09.2021 kohtule päringu kohtuotsuse kuulutamise aja kohta. Kuna 28.12.2021. a seisuga kohtulahendit ei olnud, jagati tsiviilasi 04.01.2022 kohtunik P. Kama menetlusse.

2.3. Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt selgitas kohtunik 19.01.2022 A Maakohtu esimehele esitatud vastuses, et ei pea kujunenud olukorda normaalseks ja nimetas menetlusjäägi tekkimiseni viinud põhjused: eeskätt kohtujuristide korduv vahetumine alates 2020. a algusest, samuti objektiivsed takistused (internetiturvalisus ja töökoormus) n-ö kaasavõetud tsiviilasjade lahendamisel teenistusel Euroopa Inimõiguste Kohtus (EIK) alates 01.09.2021.

2.4. Pärast kohtunikult selgituse saamist küsis A Maakohtu esimees ka kohtu tsiviilvaldkonna juhtiva kohtujuristi arvamust kohtujuristi toe puudumise kohta. Saadud vastuse põhjal järeldas kohtu esimees, et kohtunikule on pidevalt olnud tagatud kohtujuristi abi, kuigi ajavahemikel aprillist 2020 oktoobrini 2020 ja märtsist 2021 maini 2021 võis see olla tavapärasest väiksem.

2.5. Kokkuvõttes leidis kohtu esimees, et eelviidatud 19 kohtuasja ei olnud loomult sellised, mille lahendamiseks tulenes tähtaeg seadusest, ja kohtunik ise koostas menetlusplaani, mida ta ei suutnud järgida. Kohtu esimees pidas vajalikuks kontrollida menetlustoimingute tähtaegsust ka teistes kohtunikule jagatud tsiviilasjades enne väidetava kohtujuristi toe puudumise perioodi algust. Pistelise kontrolli tulemusel avastas kohtu esimees 31.01.2022. a seisuga puudujääke tähtaegadest kinnipidamisel ja pikki menetluspause ka alljärgnevas 29 tsiviilasjas.

- **Kohtuasi nr 2-17-13603 (süüdistuspunkt 20)** – Hagi esitati 13.09.2017. KIS-ist nähtuvalt tehti viimane menetlustoiming 01.05.2018. Hageja esindaja esitas 11.11.2019 ja 04.02.2020 kohtule järelepärimised, soovides teada tsiviilasja menetlusseisu. 06.02.2020 teatas kohus e-kirjaga, et teeb lahendi teatavaks hiljemalt 06.03.2020. Kostja esitas 10.03.2020 taotluse teha kohtulahend ka kostjale nähtavaks. 25.03.2020 esitas hageja esindaja korduva järelepärimise. 25.03.2020 vastas kohus e-kirjaga, et kuulutab lahendi selle nädala jooksul, 30.03.2020 teavitas kohus esmalt tehnilisest rikkest lahendi salvestamisel, seejärel allkirjastas kohtulahendi samal päeval.

- **Kohtuasi nr 2-17-129351 (süüdistuspunkt 21)** – 23.05.2018 esitati hagi. 24.04.2019 määras kohus pooltele tähtaja lõplike seisukohtade ja tõendite esitamiseks kuni 24.05.2019, vastaspoole seisukohtadele ja tõenditele vastamiseks kuni 24.05.2019. Menetluskulude nimekirjad tuli esitada 24.05.2019 ja teise poole menetluskuludele sai vastuse esitada kuni 29.05.2019. Pärast seda teatab kohus lahendi tegemise aja. 13.05.2019 esitas hageja oma seisukoha. Kohus allkirjastas kohtulahendi 06.08.2021, s.o enam kui kaks aastat hiljem.

- **Kohtuasi nr 2-18-5989 (süüdistuspunkt 22)** – 17.04.2018 esitas kohtutäitur avalduse võlgniku õiguste peatamiseks ja nende andmise keelamiseks. 02.09.2019 saatis kohus menetlusosalistele e-kirja, millega andis tähtaja arvamuse avaldamiseks ja teatas, et lahend tuleb pärast menetluskulude

nimekirjale vastamiseks antud tähtaega ehk 04.10.2019. Kohus allkirjastas kohtulahendi 28.07.2021, s.o ligi kaks aastat hiljem.

- **Kohtuasi nr 2-18-104453 (süüdistuspunkt 23)** – 09.05.2018 andis maksekäsuosakond hagimenetlusse üle avaldaja nõude. 03.06.2019 tegi kostja esindaja kohtule järelepärimise menetluse seisu kohta. Kohus tegi järgmise toimingu, st allkirjastas kohtulahendi 29.07.2021, s.o enam kui kahe aasta möödudes.

- **Kohtuasi nr 2-18-7426 (süüdistuspunkt 24)** – 13.05.2018 esitati hagi. 26.11.2019. a kohtuistungil teatas kohus lahendi kuulutamise ajaks 03.02.2020. Hageja esindaja esitas 04.02.2020 kohtule järelepärimise lahendi seisu kohta. Kohus määras 06.02.2020. a e-kirjaga lahendi tegemise uueks ajaks 12.02.2020. Hageja esindaja esitas korduvad järelepärimised 28.02.2020 ja 18.05.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 27.05.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-8206 (süüdistuspunkt 25)** – 28.05.2018 esitati hagi. 23.09.2019. a kohtuistungil teatas kohus lahendi kuulutamise ajaks 29.11.2019. Hageja esitas kohtule järelepärimised lahendi seisu kohta 26.02.2020, 17.04.2020 ja 08.09.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 24.09.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-10309 (süüdistuspunkt 26)** – 05.07.2018 esitatud hagi võeti menetlusse 13.08.2018. a kohtumäärusega. 08.11.2019. a kohtumäärusega, millega kohus lahendas hageja esitatud menetluse kiirendamise taotlust, määras kohus mh kohtulahendi teatavakstegemise ajaks 14.01.2020. 28.01.2020 esitas kostja esindaja kohtule päringu/taotluse kohtulahendi seisu kohta. 30.01.2020 teatas kohus e-kirjaga, et kohtuniku pikaajalise haigestumise tõttu pikeneb otsuse kuulutamise aeg kuni 03.02.2020. Kohus allkirjastas lahendi 07.02.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-12667 (süüdistuspunkt 27)** – 24.08.2018 esitatud hagi võeti menetlusse 27.08.2018. a kohtumäärusega. 17.06.2019 andis kohus menetlusosalistele tähtajad lõplike seisukohtade, tõendite ja taotluste esitamiseks ning tähtajad vastaspoolele vastamiseks. 08.09.2020 esitab kostja päringu tsiviilasja seisu kohta. 08.10.2020 teatas kohus menetlusosalistele e-kirjaga, et lahend tehakse avalikult teatavaks 22.10.2020. Hageja esitas 29.10.2020 järelepärimise lahendi seisu kohta. Kohus allkirjastas kohtulahendi 03.11.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-15524 (süüdistuspunkt 28)** – 16.10.2018 esitatud hagi võeti menetlusse 29.10.2018. a kohtumäärusega. 14.01.2020. a e-kirjas teatas kohus mh, et teeb lahendi teatavaks hiljemalt 19.02.2020. Kostja esindaja esitas 02.03.2020 päringu kohtuasja seisu kohta. Kohus allkirjastas kohtulahendi 20.04.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-16555 (süüdistuspunkt 29)** – 04.11.2018 esitatud kaebuse kohtutäituri otsusele võttis kohus menetlusse 27.11.2018. a kohtumäärusega. 08.01.2019 andis kohus e-kirjaga tähtaja täiendavate seisukohtade esitamiseks kuni 18.01.2019, peale mida kohus teatab lahendi kuulutamise aja. Kohus allkirjastas kohtulahendi 28.07.2021, s.o 2,5 aastat hiljem.

- **Kohtuasi nr 2-18-18402 (süüdistuspunkt 30)** – 05.12.2018 esitatud hagi võeti menetlusse 10.12.2018. a kohtumäärusega. 02.09.2020 teatas kohus e-kirjaga menetlusosalistele, et lahend tehakse avalikult teatavaks hiljemalt 20.10.2020. Kohus teatas 16.11.2020 menetlusosalistele, et kohtulahendi uus aeg on 23.11.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 10.12.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-18729 (süüdistuspunkt 31)** – 11.12.2018 esitatud avalduse korteriühistu juhatuse kohustamiseks teabe andmiseks ja dokumentidega tutvumise võimaldamiseks võttis kohus

menetlusse 16.01.2019. a kohtumäärusega. 12.11.2019. a kohtuistungil määras kohus kohtulahendi tegemise ajaks 10.01.2020. 27.01.2020 esitati järelepärimine kohtulahendi seisu kohta. 30.01.2020 teatas kohus e-kirjas, et seoses pikaajalise haigestumisega lükkab kohus otsuse kuulutamise edasi kuni 04.02.2020. Järjekordne järelepärimine esitati 12.02.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 18.02.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-132197 (süüdistuspunkt 32)** – 16.01.2019 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 28.05.2019. a e-kirjaga määras kohus, et teeb lahendi 21.06.2019. 12.06.2019 andis kohus menetlusosalistele täiendava tähtaja, millele järgnevalt teatab lahendi uue teatavakstegemise aja. 13.05.2020. a e-kirjas teatas kohus lahendi kuulutamise ajaks 05.06.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 09.07.2020.

- **Kohtuasi nr 2-18-131753 (süüdistuspunkt 33)** – 17.01.2019 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 06.03.2019 kohtumäärusega võttis kohus hagiavalduse menetlusse. 23.08.2019. a kohtuistungil määras kohus, et teeb lahendi eeldatavasti teatavaks 16.12.2019. Hageja esitas 25.05.2020 ja 10.06.2020 kohtule järelepärimised kohtulahendi seisu kohta. 12.06.2020 e-kirjas teatas kohus, et kuulutab lahendi 19.06.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 21.08.2020.

- **Kohtuasi nr 2-19-172 (süüdistuspunkt 34)** – 04.01.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 10.01.2019. a kohtumäärusega. 29.05.2020 kohtuistungil määras kohus lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks 19.06.2020. Hageja lepinguline esindaja tegi 29.06.2020 kohtule järelepärimise lahendi seisu osas. Kohus allkirjastas kohtulahendi 16.09.2020.

- **Kohtuasi nr 2-19-1866 (süüdistuspunkt 35)** – 04.02.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 19.02.2019. a kohtumäärusega. 19.11.2019. a e-kirjas uuendas kohus asja arutamise ja ühtlasi muutis lahendi kuulutamise aega, määrates, et kohus teeb lahendi teatavaks 04.12.2019. Hageja esindaja tegi 07.02.2020 järelepärimise lahendi seisu kohta. Kohus allkirjastas kohtulahendi 14.04.2020.

- **Kohtuasi nr 2-19-108589 (süüdistuspunkt 36)** – 25.04.2019 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 13.05.2019. a kohtumäärusega võttis kohus hagi menetlusse. 13.05.2020. a e-kirjaga teatas kohus mh, et lahend tehakse teatavaks 17.06.2020. Hageja esitas 18.06.2020 järelepärimise lahendi seisu kohta. Kohus allkirjastas lahendi 01.07.2020.

- **Kohtuasi nr 2-19-6911 (süüdistuspunkt 37)** – 07.05.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 09.05.2019. a kohtumäärusega. 11.09.2019 võttis kohus vastuhagi menetlusse. 29.10.2020. a kohtuistungil määras kohus lahendi avalikult tegemise ajaks 04.12.2020. Hageja esindaja tegi 16.12.2020 kohtule järelepärimise saamaks teada, millal on oodata kohtulahendit. Kohus vastas 16.12.2020. a e-kirjas, et lahendit on oodata 22.12.2020. Kohus allkirjastas kohtulahendi 11.01.2021.

- **Kohtuasi nr 2-19-9408 (süüdistuspunkt 38)** – 20.06.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 25.06.2019. a kohtumäärusega. 07.11.2019 kohtumäärusega määras kohus mh et teeb lahendi avalikult teatavaks hiljemalt 16.12.2019. Kohtu 18.11.2019. a e-kirjaga pikendas kohus lõplike seisukohtade ja menetluskulude nimekirjade esitamise tähtaega kuni 02.12.2019. Kohus tühistas 07.11.2019. a määrusega määratud lahendi avalikult teatavakstegemise aja ning selgitas, et kohus teatab lahendi aja pärast pooltele määratud tähtaegade möödumist. 16.01.2020 esitas hageja esindaja kohtule taotluse määrata kohtulahendi tegemise aeg. 17.01.2020 teatas kohus, et haiguslehel viibimise tõttu lükkub lahendi teatavaks tegemine kuni 30.01.2020. Kohus muutis 06.02.2020. a e-kirjaga lahendi kuulutamise aega ning teatas, et lahend tehakse avalikult teatavaks 17.02.2020. Kohus allkirjastas lahendi 26.02.2020.

• **Kohtuasi nr 2-19-9711 (süüdistuspunkt 39)** – 27.06.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 13.08.2019 kohtumäärusega. 09.02.2021. a kohtuistungil määras kohus lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks 15.03.2021. Kohtu 17.03.2021. a e-kirjaga teatas kohus lahendi kuulutamise uueks ajaks 22.03.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 19.05.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-11564 (süüdistuspunkt 40)** – 01.08.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 20.09.2019. a kohtumäärusega. 22.02.2021. a e-kirjas määras kohus lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks 19.03.2021. Asjast puudutatud isik esitas 10.04.2021 kohtule järelepärimise kohtulahendi osas. 22.04.2021 esitas asjast puudutatud isik menetluse kiirendamise taotluse. 11.05.2021 esitas asjast puudutatud isik vastuväite kohtu tegevusele, kuivõrd kohtulahend puudub ning kohus ei ole lahendanud menetluse kiirendamise taotlust. Kohus allkirjastas kohtulahendi 08.06.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-13590 (süüdistuspunkt 41)** – 04.09.2019 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 20.09.2019. a kohtumäärusega. 24.03.2021 esitas hageja kohtule järelepärimise saamaks teavet menetluse seisu kohta, kuivõrd 30.10.2020 saadeti kohtunikule viimased dokumendid ning pidid ootama kohtuniku otsust. 30.03.2021. a e-kirjaga andis kohus pooltele mh teada, et teeb lahendi teatavaks hiljemalt 23.04.2021. Hageja tegi kohtule 08.06.2021 järelepärimise. Kohus vastas 08.06.2021, et teeb lahendi selle nädala jooksul. 18.06.2021 edastas hageja järjekordse järelepärimise. 18.06.2021 vastas kohus e-kirjaga, et lahendi kuulutamine viibib veel nädala võrra kohtuniku haigestumise tõttu. Kohus allkirjastas kohtulahendi 06.07.2021.

• **Kohtuasi nr 2-19-15427 (süüdistuspunkt 42)** – 03.10.2019 esitatud avaldus likvideerimise läbiviimiseks võeti menetlusse 17.10.2019. a kohtumäärusega. 06.02.2020 e-kirjas andis kohus pooltele mh teada, et lahend tehakse avalikult teatavaks hiljemalt 26.02.2020. Menetlusosaline esitas 16.03.2020 kohtule järelepärimise menetlus seisu osas. Kohus vastas 19.03.2020. a e-kirjaga, et lahend vormistatakse lõpuni 20.03.2020 või hiljemalt 24.03.2020. Kohus allkirjastas lahendi 27.03.2020.

• **Kohtuasi nr 2-19-126764 (süüdistuspunkt 43)** – 28.10.2019 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 06.11.2019. a kohtumäärusega võttis kohus hagi menetlusse. 02.03.2021 esitas hageja kohtule järelepärimise menetluse seisu osas. Kohus teatas 21.04.2021 e-kirjas, et kohus teeb lahendi teatavaks 24.05.2021. Hageja esindaja esitas 17.06.2021 kohtule järelepärimise. Kohus allkirjastas kohtulahendi 16.08.2021.

• **Kohtuasi nr 2-20-106298 (süüdistuspunkt 44)** – 18.03.2020 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 17.04.2020. a kohtumäärusega võttis kohus hagi menetlusse. 17.03.2021 edastas kohus menetlusosalistele e-kirja, milles mh teavitas, et kohtulahend tehakse avalikult teatavaks 12.04.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 30.05.2021.

• **Kohtuasi nr 2-20-7579 (süüdistuspunkt 45)** – 26.05.2020 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 02.06.2020 kohtumäärusega. 22.10.2020 kohtuistungil määras kohus lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks 22.02.2021. Kohus teatas 26.02.2021 e-kirjas menetlusosalistele, et tsiviilasi ei ole lõplikuks lahendamiseks valmis, sest hageja täiendas 20.11.2020 hagi uue nõudega, mida varasemalt pole esitatud. Kostja nõustus täiendava nõude menetlemisega ja kohus võttis selle nõude menetlusse ning teatas uue lahendi kuulutamise ajaks 16.03.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 24.03.2021.

• **Kohtuasi nr 2-20-8758 (süüdistuspunkt 46)** – 16.06.2020 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 17.07.2020. a kohtumäärusega. 23.02.2021. a kohtuistungil teatas kohus kohtulahendi kuulutamise

ajaks 30.03.2021. Pooled esitasid 15.04.2021 kohtule järelepärimise lahendi seisu kohta. 04.06.2021 esitas kohtutäitur korduva järelepärimise. 07.06.2021 vastas kohus e-kirjaga, et lahend tsiviilasjas tehakse hiljemalt 14.06.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 12.07.2021.

- **Kohtuasi nr 2-20-10550 (süüdistuspunkt 47)** – 21.07.2020 esitatud hagi võttis kohus menetlusse 24.08.2020. a kohtumäärusega. 26.01.2021 esitas hageja esindaja kohtule järelepärimise menetluse seisu osas. Kohus suunas 16.02.2021 edastatud e-kirjas menetlusosalisi veel kord kompromisslepingut sõlmima. 30.03.2021 edastas kohus menetlusosalistele e-kirja, milles teatab lahendi kuulutamise ajaks 13.04.2021. Nii 26.04.2021 kui ka 07.05.2021 esitas hageja esindaja kohtule korduvad järelepärimised kohtulahendi tähtaja osas. Kohus allkirjastas kohtulahendi 24.05.2021.

- **Kohtuasi nr 2-20-133223 (süüdistuspunkt 48)** – 06.10.2020 andis maksekäsuosakond avaldaja nõude üle hagimenetlusse. 30.10.2020. a kohtumäärusega võttis kohus hagi menetlusse. 04.02.2021. a kohtumäärusega määras kohus lahendada tsiviilasi poolte nõusolekul kirjalikus menetluses. Hageja esitas 15.03.2021 kohtule järelepärimise kohtumenetluse seisu kohta. 17.03.2021. a e-kirjas teatas kohus lahendi avalikult teatavakstegemise ajaks 09.04.2021. Nii 12.04.2021 kui ka 15.04.2021 esitas hageja kohtule järelepärimise kohtulahendi teatavakstegemise tähtaja kohta. 15.04.2021. a e-kirjas andis kohus teada, et teeb otsuse teatavaks hiljemalt 19.04.2021. Hageja esitas korduvad järelepärimised nii 20.04.2021 kui ka 21.04.2021. Kohus allkirjastas kohtulahendi 22.04.2021.

3. Pärast tutvumist ka viimati loetletud 29 tsiviilasja menetluskäigu ja kohtuniku selgitustega leiab A Maakohtu esimees distsiplinaarsüüdistuses, et kohtunik on ilma mõjuva põhjuseta jätnud oma ametikohustused täitmata või täitnud neid mittekohaselt KS § 87 lg 2 tähenduses. Tuvastatu viitab süsteemsele puudujäägile kohtuniku töö korraldamisel ja menetluste juhtimisel ning näitab hooletut ja ükskõikset suhtumist KS § 6 lg-st 1 tulenevate kohustuste täitmisesse. Kohtuniku töökoormus ei ole perioodil 2019–2021 olnud võrreldes teiste sama kohtu kohtunikega suurem. Kokkuvõtlikult seisneb süüdistus järgmises.

3.1. Kohtunik on jätnud kohtuasjades nr 2-18-5989 ja 2-18-104453 (süüdistuspunktid 22–23) menetlustoimingud mõistliku aja jooksul tegemata ning põhjendamatult venitanud kohtuasja lahendamist. Mõlemas kohtuasjas oli ligikaudu kaheaastane periood, mil kohus ei teinud ühtegi toimingut. Seejuures ei nähtu objektiivseid takistusi kohtuasja lõpuleviimiseks mõistliku aja jooksul.

3.2. Kohtunik ei ole viimase kolme aasta jooksul vähemalt 46 korral (süüdistuspunktid 1–21 ja 24–48) pidanud kinni kohtulahendi teatavakstegemise ajast ega ole teavitanud menetlusosalisi selle aja muutmisest. Lahendi teatavakstegemisel on kohtunik hilineanud mõnest päevast kuni mõne aastani. Ükski viivitustest ei ole tekkinud menetlusosaliste süül, samuti ei ole viivitust põhjustanud teiste kohtunikega võrreldes ülemäärane töökoormus ega kohtuasjade keerukus või mahukus.

4. Distsiplinaarkollegium võttis distsiplinaarasja menetlusse 10.03.2022. a määrusega.

5. X asus kohtunikuna ametisse 18.08.2014. Varem ei ole kohtunikku distsiplinaarkorras karistatud.

KIRJALIK SELGITUS DISTSIPLINAARSÜÜDISTUSE KOHTA

6. Distsiplinaarkollegiumile 04.04.2022 esitatud kirjalikus seletuses väljendas kohtunik kahetsust tekkinud olukorra pärast ega vaielnud vastu sellele, et pole alati suutnud lubatud kuupäevadel kohtulahendeid teha. Kokkuvõttes palub kohtunik mõista teda esitatud distsiplinaarsüüdistuses õigeks

või alternatiivselt jätta karistus kohaldamata. Lisaks taotleb kohtunik distsiplinaarkomisjoni otsuses tema nime asendamist tähemärkidega.

6.1. Kohtunik ei vaidlusta süüdistuses esitatud fakte ja leiab, et süüdistus hõlmab 19 tsiviilasja, mille lahendamise ta oli võtnud kohustuseks enne 01.09.2021 EIK teenistuselähetusse siirdumist. Seetõttu palub ta menetlusest välja jätta kohtuasjad, mis ei ole süüdistuse esemeks.

6.2. Kohtuniku hinnangul on KS § 90 lg 1 alusel aegunud etteheited seoses tsiviilasjadega nr 2-20-122467, 2-20-11345, 2-20-5208, 2-20-4351, 2-19-10964, 2-19-119964, 2-18-18472 ja 2-18-19650 (süüdistuspunktid 1–4, 10, 13 ja 15). Nende kohtuasjade seis oli kohtu esimehele teada juba maist 2021, kui arutati teenistuselähetusse mineku üle, hiljemalt aga 01.09.2021.

6.3. Kohtunikule seati teenistuselähetusse mineku eeldusena kohustuseks vähendada menetlusjääki hiljemalt 01.09.2021 vähemalt 140 kohtuasjani. Ta nõustus lahendama lähetuse esimese nelja kuu jooksul, s.o hiljemalt 31.12.2021, veel 20 kohtuasja. Lahendamata kohtuasjade arvu õnnestus küll vähendada kokkulepitud tasemeni, kuid paljud teised, sh vanad kohtuasjad jäid tähelepanuta. Paralleelselt tegeles kohtunik mais 2021 tööle asunud uue kohtujuristi väljaõpetamisega.

6.4. Kohtunik kinnitab, et ei ole kunagi väitnud endal olevat suuremat töökoormust kui teistel A Maakohtu kohtunikel. Töökoormusega on võimalik toime tulla vaid siis, kui kõik menetlusgrupi lülid töötavad laitmatult, kui teha valik vastavalt rohkem ja vähem süvenemist vajavate asjade vahel ning töötada ka nädalavahetuseti. Kohtujuristi(de) tugi aastatel 2020–2021 on nende vahetumise tõttu olnud ebapiisav, kohtujuristide ettevalmistatut tuli korduvalt ümber teha ja parandada. Töökoormus A Maakohtus on suur. Pidevas pingeolukorras töötamine avaldab mõju ka töövõimele.

6.5. Kohtunik juhtis tähelepanu ka kokkuleppele kohtu esimehe ja A. Meriluhaga, kes pidi võtma üle kohtuniku seni veel lahendamata kohtuasjad, kuid juulis 2021 muudetud kohtuasjade jäägi arvestuse tõttu osutus see võimatuks. Sellest tingituna ja kokkuleppel kohtu esimehega lubas ta lahendada lähetuse esimestel kuudel 20 kohtuasja. COVID-19 viiruse põhjustatud olukorra tõttu oli piiratud EIK hoones viibimine, kohtumajast väljaspool arvutivõrgus töötamine polnud turvaline ning paralleelsete tööülesannete täitmine ei olnud töömahu tõttu võimalik. Tähtaja pikendamist pärast 31.12.2021 kohtu esimees enam ei võimaldanud. Tagantjärele leiab kohtunik, et kohtuasjade lahendamine teenistuselähetuse ajal ei ole kooskõlas avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 44 lg-tega 1 ja 4.

7. Distsiplinaarkolleegium palus kohtunikult täiendavat selgitust seoses tema 04.04.2022 seletuskirjas väljendatuga, et süüdistus on esitatud seoses 19 kohtuasjaga, kuigi süüdistuse sisus viidatakse kokku 48 tsiviilasjale. Ühtlasi paluti täpsustada kohtuniku taotluse – varjata tehtavas lahendis tema nime – õiguslikku alust.

8. Distsiplinaarkolleegiumini 29.04.2022 jõudnud selgituses kinnitas kohtunik, et tegemist ei ole olnud hoolimatuse ega ükskõiksusega, vaid mitmete asjaolude kokkulangemisega (suur töökoormus, pikaajaline ebapiisav juristi tugi), ning märkis vastusena järgmist.

8.1. Taotlus nime varjamiseks tugineb isikuandmete kaitse seaduse (IKS) §-dele 14 ja 15. Seal sätestatud põhimõtete kohaselt võib andmesubjekti nõusolekuta isikuandmeid töödelda ainult seaduses sätestatud alustel. Juhul, kui isiku nõusolekut või seaduslikku alust ei ole, puudub õigus isikuandmete töötlemiseks, sh isiku nime avaldamiseks kohtute omaavalitsusorgani otsuses.

8.2. KS § 8 lg 2 ja § 90 lg 1 ning ATS § 77 lg 1 alusel aegub distsiplinaarsüütegu hiljemalt kahe aasta möödumisel selle toimepanemisest, kuid igal juhul kuue kuu jooksul selle avastamisest. Eelneva tõttu on tähtis see, millist hetke on süüdistuses loetud süüteo toimepanemise ajaks.

8.2.1. Kohtuasjades nr 2-18-5989 ja 2-18-104453 (süüdistuspunktid 22–23) pole süüdistuses seda algushetke märgitud, viidatakse vaid kuupäevadele aastast 2019 ning seejärel lahendi tegemisele aastal 2021. Kuigi pikad viivitused menetluses ei ole aktsepteeritavad, pole karistuse määramine nendes asjades enam võimalik, kuna süüteo toimepanemise aeg on kindlaks määramata või alternatiivselt on võimalikust süüteo toimepanemisest möödunud üle kahe aasta.

8.2.2. Juhul, kui kohtulahendi ettenähtud ajast hilisema teatavakstegemisega seotud süütegude toimepanemise ajaks lugeda kuupäeva, mil kohus oli teatanud lahendi kuulutamise kuupäeva, kuid milleks lahendit ei tehtud, siis on lisaks varasemas seletuses nimetatud kohtulahenditele (vt eespool p 6.2) möödunud kaheaastane karistamist piirav tähtaeg ka järgmistes kohtuasjades: nr 2-17-129351, 2-18-7426, 2-18-8206, 2-18-10309, 2-18-15524, 2-18-16555 (selles asjas pole lahendi kuulutamise aega teatavaks tehtud), 2-18-18729, 2-19-1866, 2-19-9408, 2-19-15427 (süüdistuspunktid 21, 24–26, 28–29, 31, 35, 38 ja 42). Teisisõnu tuleks koos 04.04.2022 seletuskirjas viidatud kohtuasjadega süüdistusest välja arvata kokku 20 kohtuasja.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID JA SELGITUSED

9. Distsiplinaarkolleegiumile esitati koos süüdistustega allpool loetletud tõendid.

- Lisa 1 – 2-20-122467 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
- Lisa 2 – 2-20-122467 (2) 07.05.2021. a kohtuistungi protokoll 5 lehel;
- Lisa 3 – 2-20-11345 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
- Lisa 4 – 2-20-11345 (2) otsuse tegemise teade, s.o 24.05.2021. a e-kiri 2 lehel;
- Lisa 5 – 2-20-5208 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
- Lisa 6 – 2-20-5208 (2) kohtu e-kirjavahetus menetlusosalistega seoses kohtulahendi avalikult teatavakstegemisega 5 lehel;
- Lisa 7 – 2-20-4351 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 10 lehel;
- Lisa 8 – 2-20-4351 (2) 23.04.2021. a kohtuistungi protokoll 7 lehel;
- Lisa 9 – 2-20-9794 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
- Lisa 10 – 2-20-9794 (2) 25.03.2021. a kohtuistungi protokoll 6 lehel;
- Lisa 11 – 2-20-9794 (3) kohtu e-kirjavahetus menetlusosalistega seoses kohtulahendi teatavakstegemisega 3 lehel;
- Lisa 12 – 2-20-3885 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
- Lisa 13 – 2-20-3885 (3) kohtu e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmisega 2 lehel;
- Lisa 14 – 2-19-120689 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
- Lisa 15 – 2-19-120689 (2) 13.07.2021. a kohtuistungi protokoll 7 lehel;
- Lisa 16 – 2-19-12802 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
- Lisa 17 – 2-19-12802 (2) kohtu e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmisega 1 lehel;
- Lisa 18 – 2-19-10964 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
- Lisa 19 – 2-19-10964 (2) 03.05.2021. a kohtuistungi protokoll 14 lehel;
- Lisa 20 – 2-19-10964 (3) kohtu e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise ajaga 3 lehel;
- Lisa 21 – 2-19-119964 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
- Lisa 22 – 2-19-119964 (2) kohtu e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmisega 3 lehel;
- Lisa 23 – 2-19-11101 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;

Lisa 24 – 2-19-11101 (2) kohtu e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise ajaga 6 lehel;
 Lisa 25 – 2-19-11101 (3) kohtu e-kiri menetlusosalistele kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmise kohta;
 Lisa 26 – 2-19-3909 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 27 – 2-19-3909 (2) kohtu e-kiri menetlusosalistele kohtulahendi teatavakstegemise aja muutmise kohta;
 Lisa 28 – 2-18-18472 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 7 lehel;
 Lisa 29 – 2-19-18472 (2) 24.01.2020. a kohtuistungis protokoll 4 lehel;
 Lisa 30 – 2-18-112766 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 31 – 2-18-112766 (2) kohtu 14.01.2020. a e-kiri 2 lehel;
 Lisa 32 – 2-18-19650 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel ;
 Lisa 33 – 2-18-19520 (2) kohtu 02.09.2020. a e-kiri 2 lehel;
 Lisa 34 – 2-18-9266 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
 Lisa 35 – 2-17-5980 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 36 – 2-17-5980 (2) kohtu 17.10.2018. a e-kiri seoses vaheotsuse tähtajaga 1 lehel;
 Lisa 37 – 2-16-123415 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 8 lehel;
 Lisa 38 – 2-16-123415 (2) kohtu 16.11.2020. a e-kiri kohtulahendi teatavakstegemise tähtaja kohta 1 lehel;
 Lisa 39 – 2-16-123415 (3) kohtu 31.03.2021. a e-kiri seoses kohtulahendi teatavakstegemise tähtajaga 2 lehel;
 Lisa 40 – 2-15-2787 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 10 lehel;
 Lisa 41 – 2-15-2787 (2) 03.06.2021. a kohtuistungis protokoll 7 lehel;
 Lisa 42 – 2-17-13603 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 43 – 2-17-13603 (2) kohtu 30.03.2020. a e-kirjavahetus seoses kohtulahendi teatavakstegemise tähtajaga 4 lehel;
 Lisa 44 – 2-17-129351 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 1 lehel;
 Lisa 45 – 2-17-129351 (2) 24.04.2019. a kohtumäärus taotluste lahendamise ja tähtaegade määramise kohta;
 Lisa 46 – 2-18-5989 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
 Lisa 47 – 2-18-5989 (2) kiri menetlusosalistele tähtaegade määramiseks 1 lehel;
 Lisa 48 – 2-18-104453 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 49 – 2-18-104453(2) kohtu 09.01.2019. a e-kiri menetlusosalistele tähtaegade, sh kohtulahendi teatavakstegemise aja määramise kohta 1 lehel;
 Lisa 50 – 2-18-7426 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
 Lisa 51 – 2-18-7426 (2) kiri menetlusosalistele kohtulahendi teatavakstegemise tähtaja kohta 1 lehel;
 Lisa 52 – 2-18-8206 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 53 – 2-18-8206 (2) 18.09.2019. a kohtuistungis protokoll 4 lehel;
 Lisa 54 – 2-18-10309 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
 Lisa 55 – 2-18-10309 (2) kohtu 30.01.2020. a e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise aja määramisega 1 lehel;
 Lisa 56 – 2-18-12667 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 57 – 2-18-12667 (2) kohtu 08.10.2020. a e-kiri menetlusosalistele seoses kohtulahendi teatavakstegemise aja määramisega 1 lehel;
 Lisa 58 – 2-18-15524 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
 Lisa 59 – 2-18-15524 (2) kostja esindaja 02.03.2020. a päring e-kirja teel vastusena kohtu 14.01.2020. a e-kirjale, milles kohus teatas menetlusosalistele kohtulahendi teatavakstegemise aja 2 lehel;
 Lisa 60 – 2-18-16555 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 61 – 2-18-16555 (2) kohtu 08.01.2019. a e-kiri seoses menetlustähtaegadega 1 lehel;

Lisa 62 – 2-18-18402 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 63 – 2-18-18402 (2) kohtu 16.11.2020. a e-kiri seoses menetlustähtaegadega 1 lehel;
 Lisa 64 – 2-18-18729 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
 Lisa 65 – 2-18-18729 (2) kohtu 30.01.2020. a e-kiri seoses menetlustähtaegadega 1 lehel;
 Lisa 66 – 2-18-132197 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 67 – 2-18-132197 (2) kohtu 13.05.2020. a e-kiri seoses menetlustähtaegadega 4 lehel;
 Lisa 68 – 2-18-131753 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
 Lisa 69 – 2-18-131753 (2) kohtu 12.06.2020. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 70 – 2-19-172 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
 Lisa 71 – 2-19-172 (2) 29.05.2020. a kohtuistung protokoll 5 lehel;
 Lisa 72 – 2-19-1866 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
 Lisa 73 – 2-19-1866 (2) kohtu 19.11.2019. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 74 – 2-19-108589 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 75 – 2-19-108589 (2) kohtu 13.05.2020. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 76 – 2-19-6911 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
 Lisa 77 – 2-19-6911 (2) kohtu 16.12.2020. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 7 lehel;
 Lisa 78 – 2-19-9408 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel ;
 Lisa 79 – 2-19-9408 (2) kohtu 06.02.2020. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 3 lehel;
 Lisa 80 – 2-19-9711 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 13 lehel;
 Lisa 81 – 2-19-9711 (2) kohtu 17.03.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 1 lehel;
 Lisa 82 – 2-19-11564 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 6 lehel;
 Lisa 83 – 2-19-11654 (2) kohtu 22.02.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 1 lehel;
 Lisa 84 – 2-19-13590 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4-1 lehel;
 Lisa 85 – 2-19-13590 (2) kohtu 18.06.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 3 lehel;
 Lisa 86 – 2-19-15427 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 87 – 2-19-15427 (2) kohtu 19.03.2020. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 88 – 2-19-126764 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 89 – 2-19-126764 (2) kohtu 21.04.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 1 lehel;
 Lisa 90 – 2-20-106298 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;
 Lisa 91 – 2-20-106298 (2) kohtu 17.03.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 92 – 2-20-7579 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 4 lehel;
 Lisa 93 – 2-20-7579 (2) kohtu 26.02.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 94 – 2-20-8758 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 5 lehel;
 Lisa 95 – 2-20-8758 (2) kohtu 07.06.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 2 lehel;
 Lisa 96 – 2-20-10550 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 2 lehel;
 Lisa 97 – 2-20-10550 (2) kohtu 30.03.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavakstegemise aja kohta 3 lehel;
 Lisa 98 – 2-20-133223 (1) KIS-ist detailandmete väljatrükk 3 lehel;

Lisa 99 – 2-20-133223 (2) kohtu 15.04.2021. a e-kiri kohtulahendi avalikult teatavastegemise aja kohta 3 lehel;
Lisa 100 – töökoormustabel aastatel 2019–2021 (sh võrdlus A Maakohtu keskmisega);
Lisa 101 – kohtunik X eemalolekud.

10. Kohtunik esitas 05.04.2022 selgituse lisana järgmised materjalid: EIK 30.04.2021. a kutse, EIK 01.09.2021. a materjalid sisekoolituste programmi kohta; Moonika Tähtvälja 18.03.2022. a e-kiri kokkuvõttega 16.03.2022. a koosolekust, millel kajastati distsiplinaarmenetluse alustamist kohtuniku suhtes; M. Tähtvälja 03.09.2021. a ja 24.09.2021. a e-kirjad A Maakohtu tsiviilvaldkonna kohtunike listis kohtuniku asjade ümberjagamise kohta.

11. Distsiplinaarkolleegium kuulas 06.05.2022. a istungil ära kohtunik X ja A Maakohtu esimehe ning tutvus esitatud kirjalike tõenditega.

12. Distsiplinaarkolleegiumi istungil tunnistas kohtunik end distsiplinaarsüütegudes süüdi osaliselt, s.o tegudes, mis ei ole aegunud (vt eespool p-d 6.2 ja 8.2.1–8.2.2). Kohtunik mõõnis, et ühel hetkel ei jõudnud ta menetlusosalisi enam teavitada kohtuotsuse tegemise aja edasilükkamisest. Töökorralduslikult pidi sekretär tähtaegu meelde tuletama ja tooma nädal enne kohtuotsuse kuulutamise lubatud päeva materjali kohtuniku lauale, aga see kokkulepe ei toiminud. Erinevad töökorralduslikud probleemid kumuleerusid 2020. a suve lõpus. Kohtunik ei ole nõus sellega, et talle oli pidevalt tagatud tööks vajaliku kvaliteediga kohtujuristi abi. Enne teenistuselähetusse minekut tuli tal valida kas üldise jäägi vähendamise või nn vanade asjade esmajärjekorras lahendamise vahel. Aegumistähtaaja kulgemise ja võimalikest distsiplinaarsüütegudest teadasaamise aja suhtes jäi kohtunik varem väljendatu juurde.

13. Maakohtu esimees andis istungil põhjaliku ülevaate järelevalvemenetlusele, distsiplinaarsüüdistuse esitamisele ning kohtuniku teenistuselähetusse lubamisele eelnenud kokkulepetest ja sündmuste käigust.

13.1. Teenistuselähetusse mineku taotluse esitamise ajal oli kohtunikul jäägis ca 260 kohtuasja (A Maakohtu keskmine 140–150), sh palju aastaid menetluses olnud asju (nt kuus asja aastast 2016). Kohtunik tegi 16.04.2021 kohtu esimehele üldise ülevaate enda lahendamata asjadest. Lepiti kokku, et lähetuse alguseks ei tohi jääk ületada 140; 2018. a või varasematest asjadest ei või jääda lahendamata rohkem kui neli asja ja 2019 menetlusse tulnud asjadest rohkem kui kümme. Kohtunikule uute asjade jagamine peatati 10.05.2021. Augusti alguseks oli jääk märgatavalt vähenenud, kuid lahendamata asjade hulgas oli vanu asju lubatust tunduvalt rohkem: vastavalt üle 20 (2018. a ja varasemad) ja ligi 30 (2019. a asjad). Kohtunik saatis 27.08.2021. a e-kirja loeteluga 21 kohtuasjast, milles lahendi projekt on tema kinnitusel kas osaliselt juba tehtud või on asjad niikaugel, et kirjutada on ainult lahend, ja pakkus omal algatusel teha kohtulahendid teenistuselähetuses olles. ATS § 44 ei välista teenistuselähetuse ajal kohtuasjade lahendamist. Algul kokku lepitud tähtaega 30.10.2021 pikendas kohtu esimees esmalt novembri esimese pooleni ja seejärel aasta lõpuni. Distsiplinaarmenetluse algataja selgitas enda kogemusest lähtudes, et probleemid teenistuselähetuse ajal KIS-i kasutamisega oleks saanud lahendada distantstilt IT-abi kasutades.

13.2. Sügisel 2021 jõudis kohtu esimeheni mitu kaebust kohtuniku peale seoses lahendi tegemisega viivitamisega, sh tsiviilasjas nr 2-19-120689 (süüdistuspunkt 7, vt ka eespool p 2.1). Nimetatud asjas esitas menetlusosalise esindaja A Maakohtu üldmeilile korduvaid päringuid asja lahendamise seisu kohta. Seejärel edastas tsiviilvaldkonna aseesimees kohtunik M. Tähtväli kohtu esimehele 18.10.2021. a e-kirjaga nimekirja 17 tsiviilasjast, mille kohtunik X oli n-ö kaasa võtnud ja milles ei olnud kas järgitud menetlusosalistele teatavaks tehtud kohtulahendi tegemise aega või oli

kohtulahendi teatavakstegemise aeg jäetud teatamata. Enne seda puudus kohtu esimehel detailsem teadmine lahendamata kohtuasjade seisust, sh kohtulahendi lubatud kuulutamise aja mittejärgimisest. Kohtu esimees kinnitas, et tema e-kirjade hulgas ei olnud varasema kuupäevaga kaebusi süüdistuse sisuks olnud tsiviilasjades, v.a asjas nr 2-20-133223 (vt tagapool p 15).

13.3. Mõistliku menetlusaja põhimõtte eiramises seisnev tegu lõpeb toiminguga või lahendi tegemise päevaga. Kui kohtulahendit ei kuulutata pooltele teatavaks tehtud ajal ja edasilükkamisest neid ei teavitata, siis on distsiplinaarrikkumise toimepanemise ajaks lubatud kuulutamise aja ning tegeliku kuulutamise vahele jääv vahemik. Kohtulahendi kuulutamise aja edasilükkamisi tuleb paratamatult ette, kuid pooli ei tohi hoida teadmatuses. Kohtu esimehe hinnangul puudus kohtunikul ülevaade oma asjadest ja seda ei tinginud kohtujuristi ebapiisav tugi perioodidel aprillist oktoobrini 2020 ja märtsist maini 2021. A Maakohtu kohtunike töökoormus on suur, kuid teistel kohtunikel sarnaseid süsteemseid töökorralduslikke probleeme ei ole.

13.4. Järelevalvemenetluse algatamine oli vajalik, et jagada lahendamata asjad ümber teistele sama kohtu kohtunikele. Ümberjagamine tingis ka kohtunike teavitamise. See dokument on asutusesise kasutamise piiranguga.

14. Istungil esitas kohtu esimees täiendavate tõenditena järgmiste e-kirjade väljatrüki: kohtuniku 27.08.2021. a kiri kohtu esimehele (teema: lahendid kaasa) koos manusega; M. Tähtvälja 18.10.2021. a kiri kohtu esimehele (teema: päring tsiviilasjas nr 2-19-120689); kohtu esimehe kirjavahetus kohtunikuga 18.10.2021–20.10.2021 (teema: lähetus). Lisaks saatis ta distsiplinaarkolleeegiumi liikmetele e-kirjaga edasi menetlusosalise järelepärimise (teema: tsiviilasja nr 2-19-11101 menetlusest), mis jõudis kohtu esimeheni 16.11.2021. Kohtunik nende tõendite asja materjali juurde võtmist ei vastustanud.

15. Lisaks täpsustas kohtu esimees istungil varem esitatud süüdistust. Muudetud kujul seisneb etteheide tsiviilasjades nr 2-18-112766, 2-18-9266, 2-17-129351 ja 2-18-16555 (süüdistuspunktid 14, 16, 21 ja 29) mõistliku menetlusaja põhimõtte eiramises, kuna nimetatud asjades ei teavitanud kohtunik menetlusosalisi kohtulahendi tegemise ajast. Distsiplinaarsüüdistuse esitaja loobus aegumise tõttu etteheitest tsiviilasjas nr 2-20-133223 (süüdistuspunkt 48), kuna sai menetluskäigust teada talle 22.04.2021 laekunud kaebusest, s.o üle kuue kuu enne distsiplinaarsüüdistuse esitamist 07.03.2022. Kokkuvõtvalt on kohtunik jätnud kuues kohtuasjas menetsustoimingud mõistliku menetlusaja jooksul tegemata ja põhjendamata venitanud kohtuasjade lahendamist ning ei ole vähemalt 41 kohtuasjas pidanud kinni kohtulahendi teatavakstegemise ajast ega ole teavitanud menetlusosalisi selle aja muutmisest.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

16. Kõigepealt võtab kolleeegium seisukoha aegumise suhtes (I), tuvastab seejärel X distsiplinaarsüüteo (II) ja langetab otsuse karistamise kohta (III). Lõpetuseks lahendab kolleeegium kohtuniku taotluse tema nime avalikustatavas lahendis tähe märkidega asendamiseks (IV).

I

17. Distsiplinaarsüütegu aegub, kui selle toimepanemisest on möödunud kaks aastat või avastamisest kuus kuud (KS § 90 lg 1). Distsiplinaarsüüdistus tuleb esitada aegumistähtaaja jooksul. Nimetatud tähtaeg peatub mh kohtuniku ajutise töövõimetuse ja puhkuse ajaks (KS § 90 lg 2 p 2).

18. Kohtunik leiab, et aegumise seisukohalt on määrav distsiplinaarsüüteo toimepanemise algusaeg ning et rikkumisest teadaaamise aja tuvastamisel ei ole tähendust asjaolul, kas distsiplinaarsüüdistuse esitaja tutvus asjakohase info saamisel põhjalikult kohtuasja materjali ja/või menetluskäiguga, vaid piisab üksnes asjade lahendamise viivitamise faktist teadaaamisest. Lisaks väitis kohtunik, et tal oli kohtu esimehega jutuajamine, kus viimane ütles, et on asjadesse sisse vaadanud ja tegi ettepaneku keskenduda pikemalt menetluses olnud kohtuasjadele.

19. Distsiplinaarmenetluse algataja arvates tuleb teo toimepanemise aega arvestada nii menetlustoimingu mõistliku aja jooksul tegemise nõude rikkumisel kui ka lahendi kuulutamise aja mittejärgimisel ja uuest ajast teavitamata jätmisel rikkumise lõpu seisuga ehk vastavalt kas lahendi tegemise ajast või kohtuasja ümberjagamisest arvates.

20. Kolleegium toetab distsiplinaarkolleegiumi praktikas omaksvõetud lähenemist, mille kohaselt tuleb kohtunikule etteheidetava menetlusliku viivituse puhul arvestada distsiplinaarsüüteo toimepanemise aega ja kaheaastast aegumistähtaega alates viivituse (menetlusnormi rikkumise) lõpust (nt kolleegiumi 06.11.2014. a otsus distsiplinaarasjas nr 9-13/14-6, p-d 5.1 ja 5.6). Mõistliku menetlusaja põhimõtte järgimine menetlustoimingute tegemisel ning lahendi kuulutamise ajast kinnipidamine teenib esmajoonelises menetlusosaliste huve, mistõttu igasugune põhjendamatult viivitus rikub nende õigusi mitte üksnes õigusvastase olukorra loomise hetkel, vaid jätkuvalt kogu selle olukorra säilitamise ajal (vrd nt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 16.06.2008. a otsus asjas nr [3-1-1-31-08](#), p 7.1).

21. Mis puudutab distsiplinaarsüüteo aegumise teist, täiendavat kriteeriumit ehk sellisest teost teadaaamist, siis ei leidnud kinnitust kohtuniku väidet, et kohtu esimees oli vaidlusaluste kohtuasjade täpse menetluskäiguga kursis juba mais 2021 või hiljemalt 01.09.2021. Vähemalt praeguse distsiplinaarsüüdistuse esitamisele eelnenud sündmusi arvestades ja pidades silmas ka A Maakohtu suurust ning lahendatavate asjade hulka, samuti kohtu esimehe ametiaja algust 01.01.2021, oleks distsiplinaarsüüdistuse esitajalt ülemäärane nõuda kohest tutvumist kõigi kohtunike, sh kõige suurema menetlusjäädiga kohtuniku nn vanade kohtuasjade seisuga. Kohtunik ei ole seadnud kahtluse alla kohtu esimehe selgitusi selle kohta, kuidas teenistuslähetusse lubamisele eelnenud ja ka sellele järgnenud vastastikusel suhtluses lepidi kokku üldpõhimõtetes (nt vanemate asjade lahendamine eelisjärjekorras) ning numbrilistes näitajates (nt 2018. a ja vanemate asjade arvu vähendamine neljani, üldine jääk mitte üle 140 asja), mida kohtunik pidi ja oli ise ka nõus järgima. Samuti nähtub uuritud tõenditest, et kohtunik tegi omal algatusel ja äranägemisel valiku kohtuasjadest, mille lubas lahendada juba teenistuslähetusel olles. Kirjeldatud olukorras ei ole kohtu esimehele etteheidetav kohtuniku usaldamine tema menetluses olevate asjade lahendamise täpse järjekorra valikul. Samuti ei tähenda teadmine suhteliselt pikast menetlusajast (menetlusjäädigist) automaatselt teadmist ka sellest, et kohtunik on teinud teatavaks kohtulahendi kuulutamise aja, aga pole seda järginud ja on jätnud kuulutamise edasilükkamisest teavitamata, või et kohtulahendi kuulutamise aega ei ole üldse teatavaks tehtud. Istungil avaldatud tõenditest tuleneb, et kohtu esimeheni jõudsid üks kohtunikku puudutav konkreetne kaebus 2021. a aprillis ja kolm kaebust sama aasta sügisel ning talvel (täpsemalt 18.10.2021, 16.11.2021 ja 15.12.2021). 2021. a lõpuks ei teinud kohtunik lahendeid 19 lubatud kohtuasjas ja seejärel algatas kohtu esimees esmalt järelevalvemenetluse, et saaks lahendamata asjad teistele kohtunikele ümber jagada, ning pärast seda tegi pistelist kontrolli ka teistes kohtuniku menetluses olnud asjades. Seega loeb kolleegium kohtuniku distsiplinaarsüüteost teadaaamise ajaks vastavalt kas

- 18.10.2021, s.o päeva kui A Maakohtu tsiviilvaldkonna aseesimees saatis distsiplinaarsüüdistuse algatajale e-kirja 17 kohtuasjas lahendi kuulutamise aja mittejärgimise või mitteteatamise kohta (süüdistuspunktid 2–15 ja 17–19, vt ka eespool p 13.2) või

- 31.12.2021, s.o kohtu esimehe järelevalvemenetluse algatamise päeva kohtuasjades, mis ei sisaldunud 18.10.2021. a e-kirjas toodud loetelus (süüdistuspunktid 1 ja 16) või
- 31.01.2022, s.o kohtu esimehe kohtujuristilt pistelise kontrolli tulemuste saamise päeva (süüdistuspunktid 20–47).

22. Eelnevast tulenevalt ei ole kolleegiumi hinnangul aegunud ükski etteheidetav tegu, mille juurde kohtu esimees istungil jäi. Kolleegium toob siinkohal välja vaid asjaolu, et süüdistusakti lisas 101 sisalduvad kohtuniku eemalolekud (puhkus, töövõimetus) tõendavad distsiplinaarsüüteo kaheaastase aegumistähtaaja peatumist tsiviilasjades nr 2-18-10309, 2-18-18729 ja 2-19-9408 (süüdistuspunktid 26, 31 ja 38), kus kohtunik allkirjastas kohtulahendi vastavalt 07.02.2020, 18.02.2020 ja 26.02.2020.

II

23. KS § 87 lg 2 esimese lause järgi on distsiplinaarsüütegu kohtuniku süüline tegu, mis seisneb ametikohustuse täitmata jätmises või mittekohases täitmises. Selles tähenduses saab kohtuniku distsiplinaarvastutusest rääkida minetuste korral, mis on seotud puudustega õigusemõistmisel. Kohtuniku täpsemad ametikohustused, mille kaudu on võimalik sellist süüdistust sisustada, tulenevad kohtuasja lahendamisel eeskätt vastavast menetlusseadustikust. Arutatavas distsiplinaarasjas heidetakse kohtunikule ette ametikohustuste mittekohast täitmist, mis seisneb tsiviilasjades menetlustoimingute mõistliku aja jooksul tegemata jätmises (1) ja kohtulahendi teatavakstegemise ajast kinni pidamata ning uuest ajast menetlusosaliste teavitamata jätmises (2).

24. Vaidlusaluste tsiviilasjade lahendamisel maakohtus tuli järgida tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätteid. Distsiplinaarsüüteks KS § 87 lg 2 ls 1 järgi võib olla ilmselge rikkumine õigusnormi kohaldamisel. Kohtuniku sõltumatuse tagamiseks peab olema välistatud tema distsiplinaarne mõjutamine selle eest, et ta tõlgendas õigust oma siseveendumuse kohaselt ja erinevalt ükskõik kelle arusaamast. Seega tuleb järgnevalt hinnata, kas kohtunik on ilmselgelt eksinud süüdistuses märgitud õigusnormide kohaldamisel.

25. Lõplikus distsiplinaarsüüdistuses heidetakse ette tsiviilasjades menetlustoimingute tegemata jätmist ebamõistlikult pika aja jooksul kuues tsiviilasjas (vt eespool p-d 3.1 ja 15). Täpsemalt on kõigis neis tsiviilasjades ebamõistlikult viibinud lõpplahendi tegemine (vt ka p 26.1 tagapool), sh jagas kohtu esimees tsiviilasja nr 2-18-112766 (süüdistuspunkt 14) ümber teisele kohtunikule pärast veidi alla kaheaastast põhjendamatut menetluspauzi. Kohtuasjade kirjeldusest nähtuvalt ei tinginud lahendi viibimist menetlusosalistega seotud asjaolud. Vastupidist ei väitnud ka kohtunik.

25.1. Kohtunik korraldab oma tööaja iseseisvalt (KS § 6 lg 1 ls 1) ja peab oma kohustused täitma mõistliku aja jooksul, arvestades seaduses ettenähtud menetlustähtaegu (KS § 6 lg 1 ls 2). Kohtu kohustus lahendada tsiviilasi mõistliku aja jooksul on sätestatud ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) §-s 2. Varasemas praktikas on distsiplinaarkolleegium leidnud, et *mõistlik aeg* on määratlemata õigusmõiste, mis tuleb sisustada igal üksikjuhtumil eraldi. Kohtumenetluse kestuse mõistlikkus sõltub vaidluse keerukusest, kaalul olevate hüvede tähtsusest, menetlusosaliste ja kohtu tegevusest. Arvestada tuleb ka kohtu ja kohtuniku töökoormust ning sellest tingitud objektiivseid asjaolusid – olemasolevaid ressursse, abitööjõu olemasolu, asjade hulka, nende keerukust jms. Unustada ei tohi seda, et asjade läbivaatamise kiirus ei tohiks olla omaette eesmärk. See peab olema tasakaalus tsiviilkohtumenetluse üldiste eesmärkidega, milleks on asja õige ja võimalikult väikeste kuludega lahendamine (TsMS § 2). (Nt kolleegiumi 27.03.2019. a otsus distsiplinaarasjas nr 9-13/18-3, p 18.1.1) Liigne kiirustamine ei teeni kumbagi nendest eesmärkidest, seevastu lükkab piisava süvenemiseta tehtud lahend edasi õigusrahu saabumise ning suurendab ka menetlemisega seotud aja- ning rahalist kulu. Kohtu ja kohtuniku suur töökoormus Eestis, sh A Maakohtus, on tõsine probleem, mis vajab ka õiguspoliitilist lahendust. Samas ei pruugi suur töökoormus alati õigustada

asjade põhjendamatult pikka menetlemist (vt ka kolleegiumi 31.10.2011. a otsus distsiplinaarasjas nr 3-8-11-2-11, p 12), arvestades mh võrreldavate kohtuasjade lahendamise tavapärast kestust samas kohtus.

25.2. Kolleegiumi hinnangul tuleneb nõudest lahendada tsiviilasi mõistliku aja jooksul, et menetluses ei tohiks olla pikki ajavahemikke, mil üksnes kohtust (kohtunikust) sõltuval asjaoludel vajalikke menetlustoiminguid ei tehta. Praeguses asjas heidetakse kohtunikule ette tsiviilasjades menetlustoiminguna kohtulahendi tegemata jätmist alates ca aastast ja neljast kuust kuni kahe ja poole aastani. Selliseks ajavahemikuks tsiviilasjade menetluse soikujäämist on loetud ametikohustuse mittekohaseks täitmiseks (nt viidatud otsus distsiplinaarasjas nr 9-13/18-3, p 18.1.2).

25.3. Distsiplinaarsüüdistuse esitaja viitas A Maakohtu menetlusstatistikale, mis kinnitab, et kohtunikule 2019–2020 jagatud tsiviilasjade arv jäi alla kohtu keskmise ja 2021. a esimese nelja kuu jooksul ületas keskmist vaid vähesel määral ning kohtuniku lahendatud asjade arv oli neil aastatel alla keskmise (distsiplinaarsüüdistuse lisa 100). Teistega samaväärset töökoormust tunnistas ka kohtunik. Kolleegium tõdeb siinkohal, et aastatel 2020–2021 on kohtuniku uute asjade väärtus töökoormuspunktide vaates siiski keskmisest pisut suurem, lahendatud asjade puhul aga läbivalt keskmisest väiksem. Samuti nähtub viidatud tõendist, et 2019. aastaga võrreldes jagati 2020. a kohtunikule peaaegu poole rohkem uusi asju (vastavalt 200 ja 388, A Maakohtu keskmine oli samadel perioodidel 417 ja 447), mis langeb ajaliselt kokku kohtujuristi piisava toe ajutise puudumisega. Ca 400 kohtuasja menetluse korraldamine ja lahendamine menetlusseaduse nõudeid järgides eeldab vaieldamatult head ülevaadet asjade käigust ja sujuvat töökorraldust. Kohtu esimehe sõnul ei ole teistel A Maakohtu kohtunikel suurele töökoormusele vaatamata sarnaseid töökorralduslikke probleeme. Kohtunik omakorda märkis, et teiste kohtunike suhtes ei ole tema menetlustega sarnast lauskontrolli tehtud.

25.4. Tähelepanuta ei saa jätta tsiviilasjade arvu järkjärgulist kasvu viimastel aastatel (vt lähemalt <https://www.kohus.ee/dokumendid-ja-vormid/kohtute-menetlusstatistika>) ja kohtusüsteemi, aga ka laiemalt riigi kohustust tagada kohtunikele suurenenud töökoormusega toimetulekuks (mh tööstress) vajalikud tingimused ning tugi. Hagimenetluses sisuliselt lahendatavate tsiviilasjade keskmine menetlusaeg on stabiilselt pikenenud ja A Maakohtus oli see näiteks 2021. a 46% pikem kui 2017. a (Riigikohtu esimehe 08.06.2022 Riigikogule tehtud ettekande lisa 1, arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.riigikohus.ee/et/oigusalased-materjalid/avalikud-esinemised-ja-artiklid>). Need taustaandmed illustreerivad kolleegiumi arvates olukorda, kus väiksemgi tõrge, takistus või viivitus kohtuniku töös – olgu see objektiivne ja vabandatav või mitte – võib töökoormuse pideva kasvu tõttu kiiresti kumuleeruda suuremaks probleemiks.

25.5. Kuigi viidatud kuue tsiviilasja kohta ei ole distsiplinaarsüüdistuses esile toodud konkreetseid asjaolusid vaidluse ulatuse ja keerukuse kohta, on menetluse kestus pikenenud aasta või isegi pikema aja võrra seetõttu, et kohtunik asjaga ei tegelenud, s.o menetlusosalistest sõltumatutel põhjustel. Seda järeldust ei lükka ümber ka kohtuniku enda selgitused ning kirjalikud tõendid. Kohtunik viitab põhjustena üldisele töökoormusele, probleemidele menetlusgrupis ja tehnilistele takistustele KIS-i kasutamisel teenistuslähetuse ajal. Kolleegium nendib, et tsiviilasjades nr 2-17-129351, 2-18-104453 ja 2-18-16555 (süüdistuspunktid 21, 23, 29) jääb viimane kohtuniku tehtud menetlustoiming 2019. a esimesse poolde, kohtujuristi toe puudumisest tingitud probleemid tekkisid kohtuniku kinnitusel aga 2020. a alguses. Tsiviilasjades nr 2-18-112766, 2-18-9266 ja 2-18-5989 (süüdistuspunktid 14, 16 ja 22) on kohtunik teinud viimase toiminguga vastavalt 2020. a jaanuaris, augustis ja 2019. a septembris. Näiteks tsiviilasjas nr 2-18-9266 taotleti kohtult 21.09.2020 vastuhagile vastamise tähtaja pikendamist, kuid kohtunik taotlusega ei tegelenud ning järgmise toiminguna allkirjastas lahendi alles 03.01.2022. Puutuvalt kohtuniku väitesse, et süüdistuses ei ole tsiviilasja nr 2-18-104453 kirjelduses nimetatud viivituse algust ehk hetke, mil tehti viimane toiming enne lahendi kuulutamist, osutab

kolleegium KIS-i detailandmete väljavõttele süüdistuse lisas 48. Sellest nähtub, et kohus on saatnud pooltele kirja 09.01.2019 ja menetlusosalise viimane seisukoht esitati kohtule 25.01.2019, järgmise toiminguna allkirjastas kohtunik lahendi 29.07.2021, s.o rohkem kui kaks aastat hiljem.

25.6. Oluline on seegi, et vastupidiselt kohtu esimehega kokkulepitule vähendas kohtunik enne teenistuslähetusse minekut menetlusjääki eelkõige uuemate kohtuasjade arvelt (vt eespool p 13.1). Distiplinaarkolleegiumi praktikas seevastu on peetud õigusvastaseks olukorda, kus kohtunik valib enda kehtestatud kriteeriumide alusel, milliseid asju ta menetleb ja millised asjad jätab mõistliku aja jooksul menetlemata ehk jätab asjad seisma, kuivõrd kohtuasju tuleb menetleda üldjuhul kohtusse saabumise järjekorras (v.a kiireloomulised asjad) (vt viidatud otsus distiplinaarasjas nr 3-8-11-2-11, p 19).

25.7. Kolleegiumi hinnangul on distiplinaarsüüdistuses tehtud etteheited menetlustoimingute ebamõistliku aja jooksul tegemata jätmises seetõttu põhjendatud. Kohtulahendi tegemisega viivitamine aasta ja veelgi pikema aja võrra oli tingitud ennekõike kohtust (kohtunikust) sõltuvatest asjaoludest, kuigi kohtujuristi abi oli teatud perioodidel väiksem ja kohtuniku töökoormus 2020. a varasemaga võrreldes suurenes. Võrdluses teiste sama kohtu kohtunikega ei olnud kohtuniku töökoormus aastatel 2019–2021 suurem, kuigi kohtu üldine töökoormus kasvas. Lubaduse lahendada mh tsiviilasjad nr 2-18-112766 ja 2-18-9266 (süüdistuspunktid 14 ja 16) teenistuslähetuse esimeste kuude jooksul andis kohtunik omal algatusel (nendes asjades lõpplahendi tegemine oli varem seatud lähetusse mineku eeltingimuseks). Teenistuslähetuses tuli kohtunikul küll alates esimesest päevast läbida koolitused ja täita täies mahus sisulisi ülesandeid, kuid see ei õigusta lubamatult pikaks kujunenud viivitust tsiviilasjade lahendamisel. Tehniline takistus KIS-ile juurdepääsemisel teenistuslähetuse ajal väljaspool EIK hoonet oleks tõenäoliselt olnud välditav IT-abiga konsulteerides.

26. Kohtunikule on ette heidetud ka kohtulahendi kuulutamise kohati korduvat ja pikaks ajaks edasilükkamist ning sellest menetlusosaliste teavitamata jätmist kokku 41 tsiviilasja menetlemisel (vt eespool p-d 3.2 ja 15). Kohtulahendi avalikult teatavakstegemise on kohtunik edasi lükanud või selle tegemisega viivitanud erinevate ajavahemike võrra päevadest ja kuudest kuni aastateni, nt

- asjas nr 2-20-3885 (süüdistuspunkt 6) aasta ja kolm kuud (kuni asja ümberjagamiseni),
- asjas nr 2-18-18472 (süüdistuspunkt 13) aasta ja kümme kuud (kuni asja ümberjagamiseni),
- asjas nr 2-17-5980 (süüdistuspunkt 17) üle kolme aasta (kuni asja ümberjagamiseni),
- asjas nr 2-19-108589 (süüdistuspunkt 36) 14 päeva,
- asjas nr 2-18-12667 (süüdistuspunkt 27) 12 päeva,
- asjas nr 2-20-7579 (süüdistuspunkt 45) kaheksa päeva.

26.1. TsMS § 452 lg-test 3 ja 4, § 463 lg-st 2 ja § 478 lg 1 ls-st 2 tuleneb ühemõtteliselt, et kohtulahend tuleb avalikult teatavaks teha üldjuhul mitte hiljem kui 20 päeva pärast asja arutamise viimast istungit või kirjalikus menetluses taotluste ja dokumentide esitamiseks ettenähtud tähtpäeva möödumist. Kui selleks on mõjuv põhjus, eelkõige kohtuasja suur maht või eriline keerukus, tuleb lahend kuulutada mitte hiljem kui 40 päeva jooksul. Samuti on sõnaselgelt sätestatud, et kohtuotsuse avalikult teatavakstegemise aja muutmiseks tuleb menetlusosalisi teavitada. Niisiis võib viidatud õigusnormide ilmselge rikkumine olla distiplinaarsüütegu (nt viidatud otsus distiplinaarasjas nr 9-13/18-3, p 18.2.1).

26.2. See, et kohtunik korraldab KS § 6 lg 1 järgi oma tööaja iseseisvalt, tähendab, et tal on suur otsustusõigus selle üle, kuidas oma menetluses olevates kohtuasjades menetlust korraldada, sh millistes asjades ja millal istungeid pidada või milliseid tähtaegu menetlusosalistele taotluste jm menetlusedokumentide esitamiseks anda. Konkreetsete asjade menetlemisel tuleb töö korraldada

selliselt, et kohtunik suudaks järgida seaduses sätestatud tähtaegu. See, kui keeruline ja detailirohke on lahendatav asi, peaks olema kohtunikule äratuntav siis, kui ta määrab selle lahendamiseks kohtuistungile või annab kirjalikus menetluses menetlusosalistele tähtaja taotluste ja dokumentide esitamiseks. Ka see, kui kaua võiks konkreetses asjas võtta aega otsuse kirjutamine, peaks üldjuhul olema prognoositav enne lahendi kirjutama asumist. (Viidatud otsus asjas nr 9-13/18-3, p 18.2.2) Seega ei õigusta kolleegiumi arvates üldjuhul konkreetses asjas lahendi avalikult teatavakstegemise tähtaja *olulist* või *süsteematilist* rikkumist kohtuniku töökoormus, sest seda saab kohtunik oma töö korraldamisel arvesse võtta. Varasemas praktikas on distsiplinaarkolleegium leidnud, et kui kohtunikul on tekkinud raskusi kohtuotsuse tähtaegsel vormistamisel ja kuulutamisel, peaks ta eelkõige tegema oma töökorralduses ümberkorraldusi (vt kolleegiumi 04.01.2010. a otsus distsiplinaarasjas nr 3-8-11-4-09, p 7 ja viidatud otsus asjas nr 9-13/18-3, p-d 18.2.2 ja 19). Arusaadavalt saab kohtunikule tähtaegade eiramist ette heita vaid tingimusel, et kohtunikule jagatud asjade koguarv (objektiivne töökoormus) võimaldab mõistliku töökorralduse juures neid tähtaegu järgida (vt ka eespool p-d 25.3–25.4).

26.3. Kohtunik ei ole vaidlustanud süüdistuses sisalduvaid väiteid, et ta ei ole kinni pidanud kohtulahendi teatavakstegemise seaduses sätestatud tähtajast ega ole seejuures menetlusosalisi teavitanud kohtulahendi kuulutamise aja (viimasest) muutmise. Kohtunik selgitas istungil, et on teadlik teavitamise kohustusest ja järgis seda, kuni ühel hetkel ei olnud enam võimeline korduvalt edasilükatud tähtaegadest kinni pidama, mõni tähtaeg möödus tähelepanematusel tõttu ja sekretär jättis ka kuulutamise tähtpäeva saabumise meelde tuletamata.

26.4. Eraldivõetuna ei ole kohtulahendi teatavakstegemise tähtaja rikkumine nt ühe päeva võrra oluline rikkumine, mis võiks kaasa tuua distsiplinaarvastutuse, küll aga võib distsiplinaarvastutuse kaasa tuua nt kümne lahendi maksimaalse tähtaja *oluline* (nt 22 päevast kuni poole aastani) ületamine (viidatud otsus asjas nr 9-13/18-3, p 18.2.2). Vaidlusaluses asjas on tõendamist leidnud kohtulahendi teatavakstegemise aja eiramine kaheksast päevast kuni üle kolme aastani (vt eespool p 26) ja kohtulahendi kuulutamise edasilükkamisest teavitamata jätmine kokku 41 kohtuasjas.

27. Kokkuvõtteks leiab kolleegium, et kohtunik on toime pannud KS § 87 lg-s 2 märgitud distsiplinaarsüüteo – *ametikohustuste mittekohase täitmise* –, mis seisneb kuue tsiviilasja lahendamise venitamises (menetlustoimingute tegemata jätmises pikema aja vältel), samuti kohtulahendite kuulutamise aja korduvas ja pikaks ajaks edasilükkamises ning menetlusosaliste sellest teavitamata jätmises 41 kohtuasjas. Kolleegium nõustub distsiplinaarsüüdistuse esitajaga, et tuvastatud rikkumised annavad tunnistust süsteemsetest vajakajäämistest kohtuniku, sh menetlusgrupi töö korraldamisel. Kolleegium möönab, et kogenud kohtujuristi toe ajutine puudumine ja 2020. a suurenenud töökoormus mõjutasid objektiivselt kohtuniku töökorraldust ja -jõudlust, aga need asjaolud ei saanud põhjustada pooltele teada antud lahendi kuulutamise tähtaja eiramist ega takistada tähtaja edasilükkamisest teavitamist. Samuti annavad kohtuniku puudulikust töökorraldusest tunnistust tuvastamist leidnud pikad viivitused kuue tsiviilasja lahendamisel, millest menetlusosaliste käitumisest sõltumatu menetluspaus tekkis kolmel juhul juba 2019. a esimeses pooles. Kohtuniku töökoormust arvestab kolleegium karistuse valikul. Kohtunik on rikkunud KS § 6 lg-st 1 ja TsMS § 452 lg-st 3 tulenevaid kohustusi vähemalt hooletusest, s.o süüliselt.

28. Tsiviilasjas nr 2-20-133223 (süüdistuspunkt 48) võttis kohtu esimees omaks rikkumisest teadasaamise rohkem kui kuus kuud enne distsiplinaarsüüdistuse esitamist. Kolleegium loeb selle süüdistusest osaliseks loobumiseks ja mõistab kohtuniku nimetatud süüdistuspunktis õigeks.

III

29. KS § 88 lg 1 järgi on distsiplinaarkaristused noomitus (p 1), rahaträhv kuni ühe kuu ametipalga ulatuses (p 2), ametipalga vähendamine (p 3) ja ametist tagandamine (p 4). KS § 88 lg 4 järgi tuleb distsiplinaarkaristuse määramisel arvestada distsiplinaarsüüteo laadi, raskust ja tagajärgi ning kohtuniku isikuomadusi ja muid süüteo asjaolusid.

30. Distsiplinaarkaristuse valikul arvestab kolleegium nii distsiplinaarsüüteo laadi (selgete menetlusnormide rikkumised), raskust (süsteemilisus, viivituse pikkus), kohtuniku töökoormust kui ka seda, et kohtunikku ei ole süüdistatud selles, et rikkumised oleks toonud menetlusosalistele kaasa mingeid raskeid või pöördumatuid tagajärgi.

30.1. Kohtujuristi(de) vahetust mh COVID-19 viirusega kaasnevate piirangute ajal ja raskusi kohtujuristi leidmisel saab ühelt poolt arvesse võtta objektiivse mõjuga takistusena. Menetlusstatistika kohaselt suurenes kohtuniku töökoormus 2020. a. märgatavalt. Tsiviilasjade arvu üldine kasv ja keskmise menetlusaja pikenemine viimastel aastatel on samuti tõsiasi (vt eespool p 25.4). Kolleegiumile ei ole esitatud andmeid selle kohta, et koormuse kasv oleks toonud A Maakohtus kaasa üldisi probleeme töö korraldamisel ja tähtaegadest kinnipidamisel. Mõõnda tuleb aga seda, et suurenev koormus tähendab kohtunike jaoks lisapinget, mis omakorda võib vähendada kohtunike võimet oma tööülesannetega toime tulla, sõltudes mh individuaalsest võimekusest ning stressitaluvusest. Kohtuniku istungil antud selgitustest on näha, et töökoormus oli üks asjaoludest, mis viis kohtuniku ametikohustuste mittekohase täitmiseni. Kuigi kirjeldatud objektiivsed asjaolud ei välista distsiplinaarvastutust ega -karistust süüliselt ametikohustuste mittekohase täitmise korral, mõjutab see praeguses asjas kohtuniku süü suurust ja seeläbi ka karistuse valikut.

30.2. Teisalt nähtub süüdistuses toodud kohtuasjade menetluskäigust käitumismuster – seda kinnitasid ka kohtuniku istungil väljendatud arusaamad –, mille järgi oli menetlusgrupi töö korraldatud ebapiisavalt juba enne 2020. a, puudus järjepidev ülevaade menetluses olnud kohtuasjade seisust ja kohtulahendi tegemise lubatud ajast ning kohtunik ei teavitanud menetlusosalisi uuest lahendi teatavakstegemise ajast kohati isegi korduvate järelepärimiste korral (nt süüdistuspunktid 5, 18, 20, 34, 46–47). Nagu öeldud, ei õigusta ka kohtuniku suur töökoormus selliste ametikohustuste ebakohast täitmist, mida kohtunik saab oma tööaja planeerimisel ise arvestada (vt eespool p 26.2). Menetlusosaliste põhjendatud järelepärimised ning mitmed kohtu esimeheni jõudnud kaebused on tunnistuseks sellest, et kohtuniku tegevus seadis ohtu kohtu maine ja korrakohase õigusemõistmise põhimõtte, kuna menetlusosalised pidid olema pikalt teadmatutes neid puudutava kohtuasja menetluse käigust ja lahendusest.

30.3. Kolleegium peab vajalikuks märkida sedagi, et maakohtu esimees on kasutanud enne distsiplinaarmenetluse algatamist proportsionaalseid ja paindlikke abinõusid, et aidata kohtunik välja juba varem tekkinud n-ö tööalasest ummikseisust, sh korraldades võimaluste piires asenduskohtujuristide abi, lõpetades uute asjade jagamise, võimaldades minekut teenistuselähetusse ning jagades lahendamata asju ümber teistele kohtunikele. Pikemaajalise teenistuselähetuse, sh koolituse võimaldamine eluks ajaks ametisse nimetatud kohtunikele on oluline nii silmaringi avardamise ja eneseharimise eesmärgil kui ka töömotivatsiooni säilitamiseks. Kohtunike EIK-is stažeerimine on ka Eesti riigi huvides laiemas tähenduses.

31. Isikuomaduste juures arvestab kolleegium sellega, et kohtunik tunnistas rikkumisi (v.a. aegunud teod) ja vajakajäämisi menetlusgrupi töö korraldamisel, kuigi leidis tagantjärele, et teenistuselähetuse ajal tööülesannete täitmise nõudmine ei ole seadusega kooskõlas ja et A Maakohus on jätnud teda probleemidega paljuski üksi. Kohtunik on olnud ametis alates 18.08.2014 ja varem ei ole teda distsiplinaarkorras karistatud. Distsiplinaarsüüdistuses ei ole tehtud etteheiteid kohtuniku lahendite sisulisele kvaliteedile.

32. Kokkuvõttes leiab kolleegium, et piisav on kohtuniku karistamine noomitusega.

IV

33. Kohtunik taotleb distsiplinaarkomisjoni avalikustatavas otsuses tema nime asendamist tähe märkidega viitega IKS §-dele 14 ja 15, teisisõnu seadusliku aluse ning nõusoleku puudumise tõttu. Kolleegium jätab selle taotluse rahuldamata järgmistel põhjustel.

34. Kohtunike distsiplinaarkolleegiumi otsus on kohtuotsus (Riigikohtu halduskolleegiumi 15.12.2017. a otsus nr [3-13-2425/53](#), p 19.2). Seda kinnitab mh asjaolu, et kõige raskema distsiplinaarkaristuse, s.o kohtuniku ametist tagandamise (KS § 88 lg 1 p 4) aluseks peab olema kohtuotsus (PS § 147 lg 2). On raske leida põhjust, miks peaks distsiplinaarkolleegiumi otsuse õiguslik olemus sõltuma konkreetse distsiplinaarmenetluse tulemusest.

35. Isikuandmete kaitse seadus ei laiene kohtule põhiseaduslike ülesannete täitmisel, samuti siis, kui eriseadusest tuleneb teistsugune kord (IKS § 2 p 2). Kohtunike distsiplinaarmenetlus on olemuslikult seotud kohtu põhifunktsiooni täitmise ning selle eeltingimuseks oleva kohtunike sõltumatusega. Kuna kohtuniku ja kohtute sõltumatuse tagamiseks on järelevalve kohtunike üle allutatud üksnes kohtuvõimule endale, peab selle tasakaalustamiseks säilima avalikkuse kontroll ning kohtunike distsiplinaarmenetlus peab olema läbipaistev. Kolleegiumi arvates kaalub see üles distsiplinaarsüüdistuse saanud kohtuniku huvi enda isiku varjamiseks ja avalikustamisega kaasneva eraelu puutumata riive.

36. Kohtute seadus distsiplinaarkolleegiumi otsuse avalikult teatavastegemist ei reguleeri, küll tuleneb see nõue põhiseadusest. Nimelt kuulutatakse kohtuotsus avalikult, v.a. juhul, kui alaealise, abielupoole või kannatanu huvid nõuavad teisiti (PS § 24 lg 5). Lisaks on Riigikohus kohtunike distsiplinaarasju puudutavalt teabevaldaja ja kohustatud avalikustama jõustunud kohtulahendid seadusest tulenevate piirangutega avaliku teabe seaduse § 28 lg 1 p 29 alusel. Analoogiliselt ei varjata tsiviilkohtu- ja halduskohtumenetluses kohtulahendis avaliku võimu kandja andmeid (TsMS § 462 lg 2 ja HKMS § 175 lg 3 ls 2) ning süüteo menetluses avaldatakse alati täisealise süüdistatava või menetlusaluse isiku nimi (KrMS § 408¹ lg 2 ls 1 ja VTMS § 2). Avalikustamisega kaasneva riive intensiivsust vähendab asjaolu, et distsiplinaarkaristus kustub üldjuhul ühe aasta pärast (KS § 88 lg 6). Karistuse kustudes lõpetatakse Riigikohtu pikaajalise praktika kohaselt ka otsuse avalikustamine. Kokkuvõtvalt on õiguslik alus kohtunike distsiplinaarkolleegiumi jõustunud otsuse avalikustamiseks koos kohtuniku nimega kuni distsiplinaarkaristuse kustumiseni tuletatav KS 11. ptk-st koosmõjus PS § 24 lg-ga 5 ning §-dega 146 ja 147.

Saale Laos

Kai Kullerkupp

Julia Laffranque

Sten Lind

Piia Jaaksoo

(allkirjastatud digitaalselt)